

EIA IPPC SEA

- ▽ **SEA – co přinesla změna legislativy?**
Mgr. Martin Smutný, Ing. Jana Svobodová, Ing. Jana Hrnčířová,
Ing. Vladimír Rimmel, Ing. Jitka Fidlerová
str. 2–7

- ▽ **Zkušenosti z hodnocení dopadů územních plánů velkých územních celků na soustavu Natura 2000**
Mgr. Pavel Bauer
str. 8–11

- ▽ **Vliv větrných elektráren na krajinný ráz: principy hodnocení**
Doc. Ing. Petr Sklenička, CSc.
str. 11–13

- ▽ **Hranice únosnosti zásahů do krajinného rázu**
Doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc.
str. 14–16

- ▽ **Referenční dokument o nejlepších dostupných technikách ohledně emisí ze skladování**
Ing. Jaroslav Zich
str. 17–21

- ▽ **Proces integrovaného povolování z pohledu CENIA, české informační agentury životního prostředí**
Ing. Milena Drašáková
str. 22–23

SEA – co přinesla změna legislativy?

Mgr. Martin Smutný, Ing. Jana Svobodová, Ing. Jana Hrnčířová,
Ing. Vladimír Rimmel, Ing. Jitka Fidlerová

Úvod

V těchto dnech uplyne doba dvou let od účinnosti novely č. 93/2004 Sb. zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění, kterou byl s konečnou platností nahrazen zákon č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů rozvojových koncepcí a programů na životní prostředí. Tímto krokem došlo k opětovnému spojení právní úpravy pro posuzování vlivů záměrů i koncepcí v jeden právní předpis a zároveň došlo k transpozici směrnice č. 2001/42/ES o posuzování některých plánů a programů do českého právního řádu.

Jak je zřejmé z informačního systému SEA, byl podle novelizovaného zákona již proveden velký počet posouzení na jednotlivých úrovních (národní, regionální i lokální) pro nejrůznější typy koncepcí – plánů, programů či politik¹. Zároveň lze konstatovat, že problematika posuzování vlivů koncepcí se stala více vnímanou a diskutovanou všemi skupinami zainteresovanými do procesů SEA (orgány státní správy, krajské a místní samosprávy, odborná i široká veřejnost).

Nová právní úprava se natolik odlišuje od předchozího zákona č. 244/1992 Sb., že je možné hovořit nikoliv pouze o změnách v některých aspektech posuzování, ale o celkové změně systému SEA v České republice. I přes relativně krátkou dobu od přijetí dosavadní zkušenosti s postupy podle novelizovaného zákona o posuzování již umožňují porovnat tyto změny, a vyvodit z porovnání některé závěry.

Obsahem následujícího textu je tedy porovnání jednotlivých částí systému SEA v ČR za účinnosti zákona č. 100/2001 Sb. a zákona č. 244/1992 Sb. Není však účelem detailní popis všech rozdílů a změn – autoři příspěvku si kladou za cíl identifikovat (z jejich pohledu) hlavní problematiku „místa“ stávajícího systému SEA (zejména z hlediska praxe) a navrhnout možné změny k jejich zlepšení.

Vzhledem k rozsahu tématu bude příspěvek členěn na tři části, které budou věnovány základním částem systému SEA, což jsou:

- Legislativní rámec pro posuzování
- Personální a odborné zajištění procesů SEA
- Posuzování v praxi

V první části bude pozornost soustředěna na změny v jednotlivých fázích procesu posuzování spojené s novelou zákona o posuzování jako hlavního legislativního rámce. Zmíněny budou i rozdíly v požadovaném obsahu jednotlivých dokumentů.

Pod personální a odborné zajištění procesů SEA (druhá část) lze zahrnout příslušné úřady pro posuzování (jejich role v proceduře SEA, metodické působení atd.), další úřady zapojené do SEA (předkladatelé koncepcí, orgány ochrany přírody atd.), a autorizované osoby jak pro posuzování vlivů na životní prostředí, tak pro hodnocení dopadů na lokality soustavy Natura 2000 a posuzování vlivů na veřejné zdraví.

Ve třetí části příspěvku (posuzování v praxi) pak bude provedeno shrnutí zahájených a dokončených posouzení, hlavní používané metodické přístupy pro posuzování včetně postupů zapojení veřejnosti a klíčové aspekty a problémy stávající praxe SEA v ČR.

Lze jen uvítat, pokud tento příspěvek povede k zahájení diskuse mezi odbornou veřejností, popřípadě pracovníky příslušných úřadů pro posuzování, a přispěje tak ke zlepšení stávajícího stavu SEA v České republice.

Část 1: Legislativní rámec pro posuzování

Zákon č. 244/1992 Sb., respektive § 14, který upravoval posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí, byl z hlediska procedurálního postupu posouzení velmi jednoduchý. Ve své podstatě stanovoval pouze několik základních povinností předkladatele koncepce, zejména:

- Jako součást koncepce zajistit posouzení jejich vlivů na životní prostředí.
- Zajistit zveřejnění a projednání návrhu koncepce včetně posouzení.

1 Podle údajů z Informačního systému SEA (www.cenia.cz) bylo k datu 15. května 2006 57 záznamů pro koncepci, 2253 záznamů pro územní plány a 12 záznamů pro územní plány velkých územních celků.

- Zaslát návrh koncepce včetně posouzení (zpracovaný s přihlédnutím k připomínkám veřejnosti) příslušnému orgánu k vydání stanoviska.
- Bez stanoviska nemohl schvalující orgán koncepci projednat.

Dále zákon vymezoval koncepce podléhající posouzení a upravoval obsah dokumentace o hodnocení vlivů na životní prostředí. Z výše uvedeného je zřejmé, že zákon č. 100/2001 Sb., je právní úpravou mnohem rozsáhlejší a podrobnější, stanovující mnohem více povinností jednotlivých účastníků procesu SEA a upravující širší spektrum jednotlivých aspektů postupu SEA.

Účelem této části příspěvku není podrobně popsat postup a další náležitosti posouzení vlivů koncepce na životní prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb., ale identifikovat ty rozdíly, které v porovnání se zákonem č. 244/1992 Sb. mají zásadní dopad pro proces SEA v praxi.

Působnost SEA

Podle zákona č. 244/1992 Sb., byla za koncepci podléhající posouzení považována koncepce „předkládaná a schvalovaná na úrovni ústředních orgánů státní správy“ v oblasti „energetiky, dopravy, zemědělství, nakládání s odpady, těžby a zpracování nerostů, rekreace a turistiky“. Za koncepci byla dále považována územně plánovací dokumentace a směrný vodohospodářský plán. V praxi to znamenalo, že s výjimkou posledně zmíněných dvou typů koncepcí tak posouzení bylo prováděno pouze pro koncepci celonárodního charakteru, tj. zpracovávané pro celé území ČR.

Zákon č. 100/2001 Sb. přinesl významné rozšíření působnosti SEA. Z hlediska definice koncepce podobně jako v zákoně č. 244/1992 Sb. se koncepcí rozumí „strategie, politiky, plány nebo programy zpracované nebo zadané orgánem veřejné správy a následně orgánem veřejné správy schvalované nebo ke schválení předkládané“. Důležitou změnou je – v souladu se zněním směrnice 2001/42/ES, o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí (dále také „SEA směrnice“) – že koncepce, podléhající posouzení, musí „stanovit rámec pro budoucí povolení záměrů uvedených v příloze č. 1 zákona“.

Zároveň došlo k rozšíření výčtu oblastí – posuzování podléhají koncepce, zpracovávané v oblasti „zemědělství, lesního hospodářství, myslivosti, ry-

bářství, nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami, energetiky, průmyslu, dopravy, odpadového hospodářství, telekomunikací, cestovního ruchu, územního plánování, regionálního rozvoje a životního prostředí včetně ochrany přírody“².

Působnost SEA byla rozšířena také z pohledu územního rozsahu – posouzení podléhají koncepce již od úrovně lokální, tj. koncepce zpracovávané pro území v rámci územního obvodu jedné obce (na základě zjišťovacího řízení).

Výše uvedené rozšíření působnosti SEA logicky znamenalo zásadní nárůst počtu posouzení (viz data z Informačního systému SEA). Nabízí se otázka, zda je tento nárůst opodstatněný a ze všech hledisek pouze pozitivní. Vysoký počet posouzení znamená značnou administrativní zátěž (zejména na úrovni krajské a místní) nejen příslušných úřadů, ale také předkladatelů koncepcí. Lze se setkat s názorem, že kvantitativní nárůst je spojen s poklesem kvality posouzení, a SEA je tak často vnímána pouze jako „nutné zlo“, které předkladatelům koncepcí nepřináší žádné nebo jen minimální přínosy nevyvažující vyšší finanční a časovou náročnost.

Procesní postup posouzení

Jak je již uvedeno výše, zákon č. 244/1992 Sb. téměř neupravoval postup provedení posouzení (s výjimkou povinnosti zveřejnění a projednání návrhu koncepce a jejího předložení k vydání stanoviska), tj. nespécifikoval jednotlivé kroky posouzení, tak jak jsou ustanoveny zákonem č. 100/2001 Sb.

Oznámení koncepce a zjišťovací řízení

Podle současného platného zákona o posuzování je proces posouzení zahájen předložením oznámení příslušnému úřadu ke zjišťovacímu řízení. Cílem zjišťovacího řízení je „upřesnění obsahu a rozsahu vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví“. V závěru zjišťovacího řízení příslušný úřad navrhne průběh posuzování koncepce včetně konání veřejného projednání. U koncepcí, které nepodléhají posouzení „a priori“ je cílem zjišťovacího řízení také zjištění, zda koncepce nebo její změna bude posuzována.

Zákon blíže nespécifikuje, ve které fázi zpracování koncepce je nutné oznámení předložit. V souladu se SEA směrnici by posouzení mělo být provedeno během přípravy koncepce. V praxi se lze setkat se dvěma „extrémy“. Prvním je předložení oznámení v okamžiku, kdy je návrh koncepce kompletně

² K rozšíření počtu oblastí došlo nejen v porovnání se zákonem č. 244/1992 Sb., ale také v porovnání se SEA směrnici – přidána byla oblast životního prostředí včetně ochrany přírody.

připraven – tento přístup sice umožňuje podrobně specifikovat vlivy koncepce na životní prostředí již v oznámení koncepce, nicméně dále může vést k „formálnímu“ posouzení a snaze o „minimalizaci vlivu“ posouzení na předkládanou koncepci.

Naopak v jiných případech je oznámení předloženo na počátku zpracování koncepce. Z hlediska předpokládaného postupu posouzení (tj. souběžně se zpracováním koncepce) lze tento krok považovat za pozitivní – na druhou stranu však není často k dispozici dostatečné množství informací a údajů pro zpracování oznámení. Tato skutečnost může vést k nepřiliš efektivnímu zjišťovacímu řízení, kdy značná část připomínek směřuje k oznámení samotnému a nikoliv k předpokládanému obsahu a rozsahu posouzení.

Vzhledem k vysokému počtu zahajovaných posouzení zejména územních plánů obcí a zároveň vysoké míře posouzení ukončených závěrem zjišťovacího řízení³ (tj. územní plán obce nepodléhá posouzení) je možné také zvážit možnost zjednodušení administrativního postupu zjišťovacího řízení.

Lze konstatovat, že v současné době má závěr zjišťovacího řízení jednotnou formu a znění. Z pohledu zpracovatele posouzení je užitečné, pokud závěr zjišťovacího řízení obsahuje vyjádření k případnému mezistátnímu posuzování a doporučení k zapojení veřejnosti (např. počet setkání s veřejností – ve kterých krocích zpracování koncepce a posouzení, forma setkání s veřejností, zveřejňování informací o přípravě koncepce a SEA procesu mimo Informační systém SEA atd.) a procesního postupu posouzení.

Průběh posuzování

Průběh posouzení nebyl zákonem č. 244/1992 Sb. blíže specifikován. Zákon č. 100/2001 Sb. stanoví základní povinnosti předkladatele a posuzovatele a některých dalších účastníků procesu posouzení. Z hlediska praxe se jeví jako problematická povinnost předkladatele „do 30 dnů ode dne obdržení závěru zjišťovacího řízení zajistit osobu oprávněnou ke zpracování vyhodnocení“. V případech, kdy je oznámení zpracováno předkladatelem, vytváří toto ustanovení časový tlak na případná výběrová řízení. Dostatek času na přípravu kvalitních zadávacích podmínek pro výběrové řízení na výběr posuzova-

tele lze považovat za jeden z prvních předpokladů kvalitního posouzení.

Příslušný paragraf (§ 10e) také upravuje způsob spolupráce mezi posuzovatelem a předkladatelem koncepce a dalšími účastníky procesu SEA. Naplnění tohoto ustanovení může významným způsobem ovlivnit průběh a kvalitu posouzení. V praxi se osvědčuje uzavření dohody o spolupráci mezi předkladatelem a posuzovatelem, specifikující způsoby komunikace a podmínky předávání informací potřebných k hodnocení, zejména pracovních výstupů tvorby koncepce, včetně předpokládaného harmonogramu prací.

Návrh koncepce

Tato fáze posouzení byla upravena již zákonem č. 244/1992 Sb., kdy byl předkladatel „povinen vhodným způsobem a po dohodě s ministerstvem zajistit zveřejnění návrhu koncepce, popřípadě jejích zásad, nejméně 60 dnů před jejím projednáváním“. Návrh koncepce (zpracovaný s přihlédnutím k připomínkám veřejnosti) pak bylo nutné předložit k vydání stanoviska.

Podle zákona č. 100/2001 Sb. je povinností předkladatele předložit návrh koncepce včetně vyhodnocení příslušnému úřadu. Pokud návrh koncepce obsahuje zákonem požadované náležitosti, příslušný úřad návrh zveřejní a rozešle k vyjádření a připomínkám (do 10ti dnů od předložení návrhu). V opačném případě vrátí příslušný úřad ve stejné lhůtě návrh k doplnění. Předkladatel koncepce je povinen zajistit konání veřejného projednání – informaci o veřejném projednání je povinen zveřejnit předepsanými způsoby a informovat také příslušný úřad. Veřejné projednání je možné konat nejdříve 30 dnů ode dne předložení návrhu koncepce příslušnému úřadu. Lhůta pro podání připomínek je vázána na termín veřejného projednání – písemné vyjádření k návrhu koncepce lze příslušnému úřadu zaslat nejpozději do 5 dnů ode dne konání veřejného projednání (minimální časový prostor pro podávání připomínek je 25 dnů⁴). Ve stejné lhůtě (do 5 dnů) je předkladatel povinen zaslat příslušnému úřadu zápis z veřejného projednání.

Hlavní rozdíly v současnou legislativou požadovaném postupu jsou v tomto kroku posouzení následující:

3 Podle údajů z Informačního systému SEA (www.cenia.cz) bylo k datu 15. května 2006 z 2253 zahájených posouzení pro územní plány ukončeno 1789 zjišťovacím řízením, tj. téměř 80% (79,4%) územních plánů předložených do zjišťovacího řízení nepodléhalo posouzení.

4 V případě, že veřejné projednání je konáno ihned po uplynutí 30 dnů do předložení návrhu koncepce příslušnému úřadu je možné podávat připomínky od zveřejnění dokumentu (20 dnů) a 5 dnů po veřejném projednání.

- Podle zákona č. 100/2001 Sb. zajišťuje zveřejnění návrhu koncepce příslušný úřad (podle zákona č. 244/1992 Sb.) byla tato povinnost uložena předkladateli, nicméně „vhodným způsobem a po dohodě s Ministerstvem životního prostředí“.
- Minimální lhůta pro zveřejnění je podle zákona č. 100/2001 Sb. kratší (tj. 25 dnů oproti 60-denní lhůtě podle zákona č. 244/1992 Sb.).
- Připomínky je podle současné právní úpravy nutné adresovat příslušnému úřadu (jak vyplývá z ustanovení zákona č. 244/1992 Sb., připomínkami byl povinen zabývat se předkladatel koncepce).
- Pravděpodobně zásadním rozdílem je „načasování“ zveřejnění a projednávání – podle zákona č. 100/2001 Sb. je zveřejňována a projednávána z pohledu předkladatele finální podoba koncepce. Případné úpravy dokumentu pak závisí na znění stanoviska – zda příslušný úřad požaduje změny koncepce před jejím předložením ke schválení či nikoliv. Zákon č. 244/1992 Sb. naopak směřoval zveřejnění koncepce a zaslání připomínek před její předložením příslušnému úřadu pro vydání stanoviska – předkladatel byl povinen zaslat příslušnému úřadu „návrh koncepce zpracovaný s přihlédnutím k případným připomínkám veřejnosti“.

Výše uvedené odlišnosti jsou velmi významné z hlediska účelu a funkce SEA a zároveň souvisí s rolí a funkcí příslušného úřadu. Pokud lze chápat SEA jako nástroj k tomu, aby schvalovaná koncepce byla z hlediska životního prostředí co možná nejméně „konfliktní“, pak by procesní postup měl umožnit úpravy posuzovaného dokumentu ještě v průběhu SEA (tj. nikoliv až na základě stanoviska).

Současné uspořádání klade důraz na práci a výstupy příslušného úřadu – ten je místem pro adresování připomínek k návrhu koncepce a záleží na jeho odborných kvalitách, jakým způsobem je zohlední v návrhu stanoviska – tj. zda bude požadovat změny v návrhu koncepce před jejím předložením ke schválení.

Zároveň je při tomto „načasování“ legitimní snahou předkladatele, aby připomínky a veřejné projednání měly na hodnocenou koncepci minimální dopad – vzhledem k tomu, že se projednává z pohledu předkladatele již „hotový“ dokument.

Z tohoto pohledu se postup, který upravoval zákon č. 244/1992 Sb. (i když ve velmi jednoduché podobě), jeví jako výhodnější v několika bodech – odpovědnost za zpracování připomínek připadala na předkladatele koncepce (úkolem příslušného úřadu je pak posoudit, zda byly připomínky zohledněny dostatečným způso-

bem), možnosti zveřejnění byly flexibilní („vhodným způsobem“ a po „dohodě s ministerstvem“, tj. příslušným úřadem). Bylo tedy možné zveřejnit a získat tak připomínky k návrhu koncepce ještě před jejím předložením příslušnému úřadu.

Stanovisko k návrhu koncepce

Podle zákona č. 244/1992 Sb. byl příslušný orgán povinen vydat stanovisko k návrhu koncepce (ve lhůtě 30 dnů od doručení návrhu koncepce) – bez stanoviska nebylo možné koncepci projednat. Povinnost vydat stanovisko se nevztahovala na návrhy koncepce, u kterých byl příslušný orgán zároveň jejich předkladatelem, tj. pro koncepci předkládané Ministerstvem životního prostředí.

Zákon č. 100/2001 Sb. upravuje obsah stanoviska a postup jeho vydání podrobněji. Příslušný úřad je povinen vydat stanovisko do 30 dnů ode dne obdržení zápisu z veřejného projednání. Stanovisko je vydáváno na základě „návrhu koncepce, vyjádření k němu podaných a veřejného projednání“. V zákoně jsou specifikovány možnosti příslušného úřadu z hlediska vyznění stanoviska – nesouhlasné, nebo stanovisko s návrhem doplnění koncepce a návrhem kompenzačních opatření a opatření ke sledování vlivů provádění koncepce (monitoring).

Po vydání je stanovisko příslušným úřadem zasláno předkladateli, rozesláno a zveřejněno. Bez stanoviska není možné koncepci schválit. Schvalující orgán je povinen zohlednit požadavky a podmínky vyplývající ze stanoviska ke koncepci. Pokud tak neučiní (nebo pouze z části) je povinen svůj postup odůvodnit a takovéto odůvodnění zveřejnit.

Hlavním rozdílem mezi ustanoveními ke stanovisku je způsob jeho využití – zatímco podle zákona č. 244/1992 Sb. nebylo možné koncepci projednat, podle současné právní úpravy je stanovisko podkladem pro schválení koncepce. Je možné setkat se s postupem předkladatele, který předloží koncepci k projednání schvalujícímu orgánu bez stanoviska SEA. Stávající praxe také není příliš přesvědčivá pokud jde o naplňování požadavku na odůvodnění nezohlednění stanoviska a následného zveřejnění této informace ze strany schvalujícího orgánu.

Sledování vlivů koncepce (monitoring)

Na rozdíl od zákona č. 244/1992 Sb. obsahuje stávající zákon o posuzování ustanovení „o sledování a rozboru vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví“, tj. monitoring. Podle těchto ustanovení je předkladatel koncepce povinen zajistit sledování a rozbor vlivů schválené koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví – v případě závaž-

ných negativních vlivů pak provést náležitá opatření a informovat příslušný úřad. Současně mají dotčené správní úřady sledovat vlivy schválené koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví.

Zákon (ani jiná právní norma či metodický pokyn) blíže nespecifikuje způsob monitoringu – které vlivy a jak sledovat, jakým způsobem výsledky monitoringu zveřejňovat atd. Zcela také chybí mechanismy zajišťující kontrolu a sledování zohlednění podmínek stanoviska v průběhu implementace koncepce.

Mezistátní posuzování

Tato problematika je v zákoně č. 100/2001 Sb., oproti předcházející právní úpravě, nově obsažena a může znamenat výrazné rozšíření postupů SEA – jak z hlediska obsahu posouzení (hodnocení vlivů na území jiných států), tak z hlediska administrativní zátěže příslušných úřadů, zejména Ministerstva životního prostředí (koordinace mezistátních posuzování). V uplynulých dvou letech však nebylo provedeno mezistátní posuzování koncepcí, není tedy dostatek praktických zkušeností pro zhodnocení navrhovaného postupu.

V praxi však lze očekávat problémy, plynoucí z vyšších časových a finančních nároků na posouzení v případě mezistátního posuzování. Dále není zcela zřejmý způsob případného zveřejňování v případě mezistátního posuzování, tak aby odpovídal nejen legislativním požadavkům v ČR, ale zároveň požadavkům mezinárodních dokumentů⁵. Specifickou problematikou je určení případných přeshraničních vlivů koncepcí, jak v rámci zpracování oznámení a zjišťovacího řízení, tak v samotném hodnocení. Je zřejmé, že tato problematika by měla být podrobena širší diskusi mezi odborníky, zabývajícími se SEA a příslušnými úřady (zejména MŽP), s cílem zavedení správné praxe v této oblasti.

Požadavky na obsah jednotlivých dokumentů

Oznámení

Vzhledem k tomu, že zákon č. 244/1992 Sb. neobsahoval fázi zjišťovacího řízení, nebylo tímto zákonem upraveno ani zpracování a obsah oznámení.

Jak vyplývá ze zákona č. 100/2001 Sb., účelem oznámení je informovat příslušný úřad, další orgány veřejné správy a samosprávy a veřejnost

o rozhodnutí zpracovat koncepci a o jejích možných vazbách na životní prostředí a veřejné zdraví. Oznámení je podkladem pro zjišťovací řízení, tj. na základě oznámení a v něm obsažených informací musí příslušný úřad rozhodnout, zda a v jakém rozsahu bude koncepce posuzována.

Obsah oznámení je podrobně stanoven přílohou č. 7 zákona. Na základě analýzy některých oznámení z Informačního systému SEA (pro koncepci na celonárodní a krajské úrovni) je možné navrhnout následující úpravy a doporučení:

- Do údajů o koncepci doplnit harmonogram zpracování koncepce včetně popisu odpovídajících kroků posouzení a předpokládaný postup posouzení a metodický přístup k hodnocení – tyto informace umožní všem zainteresovaným institucím, skupinám či jednotlivcům „připravit se“ na jednotlivé fáze posouzení a jejich zapojení tak může být efektivnější. Napomohou také všem subjektům v rámci zjišťovacího řízení podat relevantní připomínky k zaměření posouzení.
- Zejména u koncepcí zpracovávaných pro území celého státu lze v části „údaje o dotčeném území“ nalézt shrnutí údajů z jednotlivých zpráv o stavu životního prostředí v ČR a statistických ročenek – z hlediska účelu oznámení (tj. jako podklad pro zjišťovací řízení) je vhodné uvádět nejen popis stavu v území, ale také trendy vývoje jednotlivých složek životního prostředí či oblastí s vazbou na předpokládaný obsah hodnocené koncepce – tyto informace umožní příslušnému úřadu lépe zpracovat závěr zjišťovacího řízení, zejména rozsah a obsah vyhodnocení.
- Část D, popisující předpokládané vlivy koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví, je často zpracována velmi stručně – pravděpodobně jako důsledek předložení oznámení v prvních fázích zpracování koncepce, kdy není znám její obsah a zpracovatel oznámení má k dispozici pouze hlavní cíle a zaměření dokumentu. Vlivy na veřejné zdraví nejsou v řadě případů popsány vůbec.
- Uvádět informace o případné vazbě posuzování na zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhodnocení koncepce

Obsah vyhodnocení koncepce (dokumentace o hodnocení vlivů) byl stanoven již zákonem č. 244/1992 Sb. (příloha 3). V podstatě se jednalo

⁵ Např. úmluva EHK OSN „O přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí“ či „Úmluva o posuzování vlivů na životní prostředí přesahující hranice států“.

o výčet vlivů na obyvatelstvo a jednotlivé složky a funkce ekosystému.

Podle zákona č. 100/2001 Sb. (příloha č. 9) doznaly požadované náležitosti vyhodnocení vlivů koncepce značných změn, jak ve struktuře jednotlivých kapitol, tak v celkovém objemu požadovaných informací a dat. Přesto lze říci, že požadovaný obsah dokumentu není ideální. Praktické zkušenosti ukazují, že neodpovídá zcela charakteru a účelu SEA procesu. Stanovený obsah a struktura je nadměrně složitá a rozsáhlá, a často vede k uvádění údajů bez informační hodnoty a vazby na hodnocenou koncepci či výstupy posouzení. Některé kapitoly se významově překrývají a jiné jsou pro některé typy koncepcí či metodické přístupy k hodnocení obtížně naplnitelné. Obsah vyhodnocení nezohledňuje jeden z důležitých výstupů SEA a to změny v samotné koncepci, dosažené v rámci posouzení – tj. reálný dopad hodnocení na předkládanou koncepci. Lze doporučit následující úpravy v náležitostech vyhodnocení:

- Obsah a účel bodu 2 a 3 je velmi podobný, je účelné je sloučit a uvádět také trendy vývoje jednotlivých složek a oblastí životního prostředí v posuzované oblasti ve vazbě na obsah koncepce.
- U koncepcí bez konkrétních průmětů je zpracování bodu 4 velmi problematické – tento bod lze nahradit vyhodnocením vlivů koncepce na lokality soustavy Natura 2000 (pokud je požadováno) jako oblasti se zvláštním významem pro životní prostředí
- Za bod 4 zařadit kapitolu, popisující zvolený metodický postup a přístup k hodnocení.
- Body 5 a 6 se vztahují k různým možným přístupům k hodnocení a ve své podstatě představují vlastní hodnocení koncepce, proto není vždy

opodstatněné zpracovat tyto body oba zároveň. Lze navrhnout jejich sloučení s názvem kapitoly „hodnocení vlivů koncepce na životní prostředí“.

- Body 7 a 10 jsou duplicitní a je vhodné je sloučit.
- Bod 8 je možné redukovat na údaje o výstupech hodnocení případných variant koncepce a informace o provedení posouzení uvádět v nově zařazené kapitole k metodice (viz výše).
- Bod 9 je účelné rozšířit nejen o návrh indikátorů, ale také o popis celkového navrženého systému monitoringu koncepce z hlediska životního prostředí.
- Vzhledem k typu koncepce není vždy účelné navrhnout kritéria pro výběr projektů (kapitola 11). Zejména koncepce typu „politika“ neobsahují návrhy projektů ani není realizace projektů v rámci implementace dokumentu předpokládána.

Shrnutí

Závěrem lze konstatovat, že nová legislativa pro SEA znamenala z hlediska úpravy procesu posuzování značný posun – je jednoznačně stanoven procesní postup a kroky posouzení, povinnosti jednotlivých účastníků, zvětšil se rozsah zapojení veřejnosti. Na druhou stranu jsou v některých případech zákonná ustanovení příliš komplikovaná a striktní. Neumožňují tak dostatečnou flexibilitu a možnost modifikace jednotlivých procesů posouzení a navazujících výstupů s ohledem na obsah a způsob zpracování koncepce.

Je zřejmé, že k dosažení „dobré praxe“ posuzování je zapotřebí nejen adekvátní legislativa, ale současně také kvalita samotných posuzovatelů, účinná metodická podpora ze strany příslušných úřadů a v neposlední řadě také „poučenost“ předkladatelů koncepcí a dalších subjektů, zapojených do procesů SEA.

Zkušenosti z hodnocení dopadů územních plánů velkých územních celků na soustavu Natura 2000

Mgr. Pavel Bauer

Novelou zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů, zákonem č. 93/2004 Sb., a to novým 3. dílem zákona (§10a – 10j), došlo k významnému rozšíření povinnosti posuzování koncepcí z hlediska vlivu na životní prostředí. Novelou byl podrobně upraven způsob a rozsah posuzování a byly specifikovány kvalifikační podmínky osob, které mohou posuzování provádět.

Specifickou skupinou koncepcí jsou územně plánovací dokumentace (ÚPD). Nejčastějšími typy ÚPD jsou územní plány velkých územních celků (dále ÚP VÚC) a územní plány obcí. Tato skupina koncepcí se z hlediska způsobů a možností posuzování vlivů zřejmě nejvíce blíží posuzování vlivů na projektové úrovni. Územní plány jsou dokumenty, kde návrhy a cíle rozvoje různých oblastí lidské činnosti získávají konkrétní územní podobu. Tato skutečnost je základním předpokladem pro možnost předběžného vyhodnocení míry vlivu na životní prostředí na konkrétní území.

Na druhou stranu se posuzování územních plánů od projektového posuzování významně liší, a to zejména rozsahem předmětu posuzování. Územní plány mohou být zpracovány pro rozsáhlá území s velkým množstvím jednotlivých návrhů, které jsou na projektové úrovni posuzovány samostatně. Na úrovni územních plánů není známa celá řada (a někdy i většina) charakteristik dílčích návrhů ÚP, bez nichž si nelze projektové posuzování vlivů vůbec představit. Možnosti konkrétního vyhodnocení velikosti vlivů územních plánů jsou v závislosti na stupni ÚPD do různé míry omezené.

Rovněž soustava Natura 2000 a hodnocení dopadů na tuto soustavu jsou relativně novými prvky ochrany životního prostředí, které vymezuje novela zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, a to zákon č. 218/2004 Sb. Zjednodušeně napsáno, je zavedena nová povinnost hodnocení dopadů projektů nebo koncepcí na soustavu Natura 2000 v případech, kdy příslušný orgán ochrany přírody nevyloučí významný vliv. Proces hodnocení dopadů je prováděn formálně ve stejném režimu (většinou i současně – jedná se o součást dokumentace SEA) podle citovaného zákona o posuzování vlivů s tím, že posouzení vlivu na soustavu Natura 2000 může provádět osoba se speciální autorizací udělovanou podle zákona o ochraně přírody a krajiny. Dalším zásadním rozdílem oproti

obecnému posuzování vlivů je skutečnost, že projekt nebo koncepci lze schválit v případě, že bude ve stanovisku vydávaném podle zákona o posuzování vlivů vyloučen významný vliv na soustavu Natura 2000. V opačném případě je možné koncepci schválit pouze v případě naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu a při respektování dalších podmínek, atd.

V následujícím textu bych se chtěl zaměřit na specifika a možnosti při posuzování ÚP VÚC se zaměřením na posuzování vlivů na soustavu Natura 2000. Dále bych chtěl definovat přínosy, nejistoty posuzování i některé nevýhody vyplývající z posuzování konceptu ÚP. Naplnění těchto cílů budu prezentovat na zkušenostech z posuzování vlivů (hodnocení dopadů) *VÚC Libereckého kraje a VÚC Pražské oblasti* (část Středočeského kraje) na soustavu Natura 2000 (EKOBAU 2005 a 2006). Kromě zkušeností z vlastního zpracování dokumentace jsou uplatněny i došlé připomínky v rámci veřejného projednání dokumentace. Okrajově jsou uplatněny i zkušenosti z posuzování vlivů územních plánů několika obcí prováděných rovněž v letech 2005 a 2006. Významná část článku je věnována popisu metody, jakou bylo při hodnocení dopadů postupováno.

Některá specifika posuzování ÚP VÚC

Základní odlišnosti koncepcí typu ÚP VÚC jsou zejména ve srovnání s dosud mnohem častěji posuzovanými konkrétními projekty následující:

- Měřítko zpracování ÚP VÚC je výrazně menší než je obvyklé na projektové úrovni – nejčastěji 1 : 50 000.
- V ÚP VÚC není známa přesná trasa, popř. poloha zařízení související s novým využitím území (u liniových staveb jsou v ÚP VÚC vymezeny koridory o šířce desítek až stovek metrů, pro plošné a bodové návrhy ÚP jsou vymezeny plochy – tento typ návrhů je v ÚP VÚC omežován a řešen v maximální možné míře na úrovni obcí).
- V ÚP VÚC není řešena technologie provedení návrhu, často není známo ani konkrétní technické řešení.

Příklady:

- *Protipovodňová opatření*: Jsou navržena protipovodňová opatření na určitém úseku toku

bez bližší specifikace. Tato opatření mohou znamenat velmi širokou škálu zásahů s naprosto odlišnými vlivy na životní prostředí (zásahy s možností malého vlivu: uvolnění území v okolí toku – odstraňování překážek, umožnění rozlivu vody mimo zastavěná území, budování poldrů, stavění vnějších hrází a valů; zásahy zpravidla vždy narušující vodní ekosystém: napřimování toků, zásahy do koryta toku – prohlubování, opevňování, narušení diverzity říčního dna).

- *Využití vodní energie toku:* Je vymezena část toku jako vhodný úsek pro využití vodní energie. Na úrovni ÚP neznáme umístění MVE, její typ, což zásadním způsobem ovlivňuje změny vodního režimu apod.
- *Vymezení výrobní, popř. průmyslové plochy:* (typické zejména pro nižší úrovně územních plánů, zejména pro územní plány obcí) kromě celé řady dalších neznámých nedovedeme na úrovni územního plánu stanovit zejména charakteristiky ovlivňující návrhem vyvolané navýšení dopravy. Nejsou zpravidla známy způsoby obslužné dopravy, směr přepravy, intenzita dopravy, složení vozového parku atd.
- Na úrovni ÚP VÚC jsou uváděny kromě návrhů s konkrétní lokalizací obecné koncepční zásady, které z hlediska vyhodnocení vlivů na životní prostředí, popř. velikosti těchto vlivů nelze často konkrétně vyhodnotit vůbec.

Metoda hodnocení dopadů na soustavu Natura 2000

Výše citované práce hodnocení dopadů ÚP VÚC byly specifické v tom, že se jednalo o dopracování již projednané dokumentace SEA (podle zákona č. 244/1992 Sb.) o hodnocení dopadů koncepce na soustavu Natura 2000. Postupovalo se tak, že byla zpracována dokumentace formálně podle přílohy č. 9 zákona č. 100/2001 Sb., v platném znění (v případě VÚC Liberec), ale věcně byly řešeny pouze dopady koncepce na soustavu Natura 2000.

Cílem hodnocení dopadů na soustavu Natura 2000, je podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., posouzení možnosti významného vlivu projektu nebo koncepce. Metodika hodnocení dopadů na soustavu Natura 2000 (zejména posuzování významnosti – velikosti – vlivu) nebyla dosud zpracována, proto jsme pro dané posuzování zvolili vlastní postup, který vychází z požadavků citovaného zákona a příslušných směrnic (směrnice o ptácích 79/409/EHS a směrnice o stanovištích 92/43/EHS).

Posláním soustavy Natura 2000 je (podle zákona) zajištění „příznivého stavu“ předmětů ochrany

vyjmenovaných k vyhlášeným lokalitám soustavy Natura 2000 (tj. evropsky významným lokalitám a ptačím oblastem). Významný vliv tedy nastává v okamžiku, kdy stav lokality soustavy Natura 2000 nebude příznivý působením posuzovaných záměrů nebo koncepcí, přičemž je nutné zohlednit kumulativní vlivy. Tímto se dostáváme k problému konkrétní interpretace definice „příznivého stavu“ stanoviště z hlediska ochrany, která je rovněž definována v § 3q,r zákona č. 114/1992 Sb. Při konkrétním hodnocení dopadů se identifikace hranice, kdy vliv ještě nepůsobí změnu příznivého stavu stanoviště, stává klíčovou otázkou.

Konkrétní postup a způsob hodnocení dopadů na soustavu Natura 2000 bylo nutné přizpůsobit posuzované úrovni dokumentu (viz výše). Na úrovni ÚP VÚC lze (v omezené míře) hodnotit konkrétní vlivy způsobené umístěním návrhu ÚP v prostoru. Lze například vyhodnotit, co realizací ÚP ovlivněno nebude (např. jaké lokality soustavy Natura 2000 nebudou koncepcí zasaženy). Toto zjištění bylo první fází hodnocení dopadů na soustavu Natura 2000, čímž byly zároveň vytipovány lokality a návrhy ÚP, u nichž nebylo možné vliv vyloučit. Prvním kritériem pro vyloučení vlivu byla vzdálenost navrhovaných prvků ÚP VÚC a sledovaných prvků soustavy Natura 2000 při současném respektování konfigurace území, povahy návrhů ÚP z hlediska možných dopadů a nároků sledovaných prvků soustavy Natura 2000.

V druhé fázi hodnocení dopadů jsme se zabývali již jen skupinou návrhů a skupinou sledovaných prvků soustavy Natura 2000 v území, u nichž vliv nebylo možné s určitostí v první fázi vyloučit. Probíhalo podrobné hodnocení dopadů, jehož základem bylo aktuální terénní šetření většiny vytipovaných potenciálních střetů. Byly použity další podklady o sledovaném území, podrobně byly zváženy možné dopady posuzovaných návrhů.

Vlastní hodnocení dopadů bylo prováděno dvěma kroky. První postup stanovoval odhad míry potenciálního vlivu jednotlivých návrhů. Byla zavedena šestibodová stupnice, která převádí různou míru vlivu záměru do číselné a následně příp. i do grafické podoby. Stupnice míry vlivu hodnotí záměry na základě potenciálního ovlivnění. Jedná se o zjednodušené orientační hodnocení, které rozděluje návrhy ÚP do skupin s různě velkým potenciálním vlivem. V případě, že neurčitosti byly tak velké, že odhad míry vlivu nebylo možné seriózně provést, je kód vlivu N. Účelem tohoto odhadu míry vlivu je zejména přehlednější a stručnější prezentace výsledků, tyto výsledky ovšem nelze zjednodušeně interpretovat bez výsledků druhé části hodnocení dopadů na soustavu Natura 2000, viz níže.

Stupnice míry vlivu záměrů na soustavu Natura 2000.

Kód vlivu	Slovní definování míry vlivu
-1	Pozitivní vliv.
0	Vliv lze vyloučit, v dosahu vlivu není EVL nebo PO.
1	Vliv se neočekává, přesto je potřeba posoudit nebo zvážit posouzení konkrétního technické řešení.
2	Vliv nelze vyloučit, očekává se mírný vliv, doporučujeme záměr dále sledovat.
3	Vliv nelze vyloučit, může být významný. Je reálné hledat řešení s vlivem mírným, realizovat záměr v omezeném rozsahu nebo realizovat účinná opatření na minimalizaci vlivu.
4	Vliv pravděpodobně silný; ani technické řešení významný vliv zřejmě nevyloučí.
N	Vliv nelze hodnotit, není známo technické řešení ani lokalizace záměru.

Druhá část posouzení míry vlivu je slovní hodnocení vlivu. V naší práci byly ke každému sledovanému prvku soustavy Natura 2000 přiřazeny ty návrhy ÚP VÚC, u nichž nebylo možné v první fázi vliv vyloučit. U jednotlivých návrhů ÚP VÚC je uveden stručný popis záměru, následuje slovní popis vlivu na potenciálně dotčené předměty ochrany. Dále jsou uvedeny nejistoty vyplývající z hodnocení a zejména návrhy opatření, zásady (limity) pro realizaci, včetně požadavků na detailní studie v případě další přípravy návrhů ÚP.

Výsledky hodnocení dopadů na soustavu Natura 2000

Výše uvedeným postupem (metodou) byly specifikovány návrhy, které téměř s určitostí budou mít významný vliv na soustavu Natura 2000. V těchto případech je nutné postupovat dále tak, jak definuje zákon č. 114/1992 Sb. v případě zjištění významného vlivu nebo bude nutné tyto návrhy z ÚP vyloučit (koncepte se posuzuje jako celek, tudíž stačí jediný návrh s možným významným vlivem na soustavu Natura 2000).

Z důvodu nejistot o znalosti konkrétních řešení návrhů ÚP VÚC nebylo možné u většiny potenciálně ovlivněných lokalit vliv vyloučit. Protože by bylo nesmyslné řadu návrhů ÚP VÚC zamítnout nebo dokonce zamítnout ÚP jako celek z důvodu nejistot vyplývajících z úrovně posuzování, které neumožňují vyloučit na posuzované úrovni významný vliv, řešili jsme tento problém specifikací následujících bodů k jednotlivým návrhům, popř. skupinám návrhů:

- *Neurčitosti dané úrovně posuzování*, tzn. co nemohlo být na dané úrovni zohledněno, a co je tedy nutné z hlediska realizovatelnosti návrhu posuzovat v dalších fázích.
- *Podmínky pro další fáze realizaci návrhů ÚP* byly definovány tak, aby jejich dodržení zajistilo vyloučení významného vlivu. Měl být optimalizován proces další přípravy návrhů z hlediska minimalizace vlivu na životní prostředí. Podmínky mohou být stanoveny pro všechny fáze realizace návrhu různého charakteru. Podmínky mohou mít více či méně konkrétní podobu, a to v závislosti na nejistotách při posuzování. Příklady:

- Silnice III/26832 přeložka trasy (potenciální míra vlivu 3)
 - *Prokázat potřebu uvedené stavby dopravní studií,*
 - *rozsah újmy posoudit ve vztahu k aktuálnímu stavu dotčeného stanoviště a ve vztahu ke stavu předmětu ochrany – bezkolencovým loukám v EVL Jestřebsko – Dokesko,*
 - *situování přeložky co neblíže k obytné zástavbě v Jestřebí tak, aby zásah do biotopu chráněných střídavě vlhkých luk byl minimalizován.*
 - *Protipovodňová opatření na tocích v rámci EVL (potenciální míra vlivu 3)*
- Vyloučit (výrazně omezit) jakékoliv zásahy do kořta měnicí jeho přírodní charakter (napřimování, prohlubování, opevnování břehů apod.) a soustředit se na takové prvky protipovodňové ochrany jako jsou podpora rozlivu vody a její zdržení ve volné krajině, budování suchých poldrů, popř. protipovodňových hrází (týká se intravilánu obcí),
 - *zachovat přirozený vodní režim,*
 - *podle nároků předmětů ochrany na stanoviště nezasahovat zejména mimo intravilány obcí do břehových porostů (např. vydra),*
 - *je potřeba prokázat účinnost navržených protipovodňových opatření z hlediska protipovodňové ochrany, popř. prokázat nemožnost jiných řešení.*
- VVN 35 kV Bílý Potok – Jizerka (potenciální míra vlivu 3)
 - *Vyloučit zásahy mimo stávající zpevněné komunikace v EVL Rašeliniště Jizerky,*
 - *prověřit možnost využití stávající panelové komunikace západně od EVL Rašeliniště Jizerky,*
 - *vyloučit vedení VN přes území EVL Smědava,*
 - *vyhodnotit rozsah kácení lesa a možnost minimalizace záboru vzrostlých porostů v EVL Jizerskohorské bučiny.*

Technickým problémem při využití dokumentace SEA v procesu územního plánování může být zpracování stanoviska ke koncepci podle zákona o posuzování vlivů. V případě pečlivého zaznamenání všech podmínek uvedených u jednotlivých návrhů ÚP do sta-

noviska budou mít tyto dokumenty rozsah několika desítek až stovek stran (v případě dokumentací SEA, kde bude posuzováno ovlivnění více složek životního prostředí). Zpracováním pouze nejvýznamnějších podmínek a vlivů uvedených v závěrech dokumentace SEA do stanoviska je zřejmé, že řada podmínek, ale i připomínek a návrhů k optimalizaci dalšího procesu se do konečné podoby územního plánu nedostane. Řešením může být zřetelné vymezení, co je v předložené koncepci posuzováno a co posuzováno není a co tedy může být na projektové úrovni dosud nehodnoceným limitujícím faktorem.

Legislativně-technickým problémem může být způsob zpracování výsledků dokumentace SEA do procesu tvorby územního plánu, tj. souborného stanoviska, návrhu ÚP apod., které je upraveno stavebním zákonem.

Z nejistot vyplývajících z posuzované fáze ÚP vyplývá nevýhoda související se způsobem postupu zpracování územního plánu. Koncept ÚP – tedy fáze, který je posuzován z hlediska vlivů na životní prostředí, řeší rozvoj území ve variantách. Následující fáze – návrh ÚP, který je zpracováván podle pokynů souborného stanoviska zohledňujícího výsledky posuzování vlivů, je jednovariantní. Jak je z předchozího textu zřejmé, mohou na úrovni ÚP VÚC, ale i na nižších stupních ÚP existovat nejistoty, které neumožňují zcela přesné vyhodnocení míry vlivu, a tak není vždy možné s jistotou vybrat v této fázi nejvhodnější řešení z hlediska dopadů na životní prostředí. Tímto způsobem dochází k poměrně výraznému omezení možností posuzování variantních řešení na projektové úrovni, které by mělo následovat po schválení ÚP. Případné varianty (např. trasy komunikací), které nebudou v souladu s územním plánem, jsou již předem ve zřetelné nevýhodě,

neboť možnost jejich realizace je podmíněna časově i finančně náročnou změnou ÚP.

Závěr

Význam posuzování ÚP VÚC je zejména ve vyloučení těch návrhů ÚP, které mají již na této úrovni zřetelně významné dopady na životní prostředí, resp. soustavu Natura 2000 (při hodnocení dopadů na soustavu Natura 2000 se sleduje významný vliv). Zájmy ochrany životního prostředí musí být na úrovni ÚP VÚC zajištěny i u návrhů (záměrů) s pravděpodobně méně výrazným vlivem, a to podmíněním těchto návrhů vhodně formulovanými opatřeními pro všechny fáze přípravy i realizace. Tento přístup by měl zajistit možnost rozvoje území, ovšem současně pouze za závazných podmínek respektujících definované priority ochrany životního prostředí.

Přínosem posuzování tohoto stupně územních plánů je optimalizace způsobu dalšího posuzování, který je upraven podmínkami projektové přípravy. Rozdělením návrhů do skupin z hlediska odhadu velikosti vlivu včetně definování problematických míst a podmínek realizace je vytvořen užitečný podklad pro rozhodování dotčených orgánů státní správy a investorů, který naznačuje možnosti realizace jednotlivých návrhů z hlediska únosnosti pro životní prostředí a umožňuje tak efektivněji a účelněji investovat prostředky do projektové přípravy.

*Mgr. Pavel Bauer
EKOBAU
Balbínova 382
261 01 Příbram II
pavelbauer@volny.cz*

Vliv větrných elektráren na krajinný ráz: principy hodnocení

Doc. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Větrné elektrárny (VE) v současnosti spolurozhodují o principiální změně charakteru české krajiny. Počty plánovaných VE v Česku se dnes dají počítat minimálně na stovky. Důvodem takto náhlého rozmachu výstavby je vládní podpora obnovitelných zdrojů, dlouhodobá garance vysokých výkupních cen energie i další politické a ekonomické faktory. Mezi dva nejvýznamnější negativní vlivy výstavby a provozu VE lze s jistotou zařadit jejich vizuální vliv (vliv na krajinný ráz) a vliv na společenstva ptáků, případně netopýrů. Z hlediska vlivů na krajinný ráz si zde dovoluji tvrdit, že VE smazávají veškeré dosažité konvence v hodnocení krajinného rázu.

Postup hodnocení

Pro hodnocení vlivu záměrů (včetně VE) na krajinný ráz byl zpracován metodický postup (Vorel et al., 2004), který spolu s definováním relevantních pojmů prezentuje vlastní postup minimalizující úlohu subjektivního prvku v procesu hodnocení. Metodika diferencuje postup hodnocení jak z hlediska časového (jednotlivé metodické kroky), tak z hlediska prostorového (územní diferenciaci).

Stejně tak „Metodický pokyn k vybraným aspektům postupu orgánů ochrany přírody, které souvisejí s umístováním staveb vysokých VE“, zpracovaný

MŽP ČR, definuje řadu termínů, s kterými hodnocení vlivů VE na krajinný ráz pracuje. Z těch nejpodstatnějších vyberme:

- Vysoká VE (výška tubusu více než 35 m).
- Malá farma VVE (2–3 VVE, pokud vzdálenost nepřesahuje 10ti násobek výšky sloupu).
- Střední farma VVE (4–10 VVE, pokud vzdálenost nepřesahuje 10ti násobek výšky sloupu).
- Velká farma VVE (více než 10 VVE, pokud vzdálenost nepřesahuje 10ti násobek výšky sloupu).
- Citlivé a nevhodné území pro výstavbu VVE – cenné území z pohledu zákona, kde by mohlo docházet nejvíce ke střetům zájmů investora s ochranou přírody.
- Vhodná lokalita pro výstavbu VVE – oblast s vhodným klimatologickým potenciálem větrné energie, která je spojena s min. rizikem (1) snížení hodnoty KR (?); (2) ohrožení VKP aj. obecně chráněných území; (3) dodržení ochranných podmínek ZCHÚ; (4) pro druhovou ochranu, zejména ptáků a netopýrů.

Vizuální diagramy (Visibility Analysis)

Vizuální diagramy jsou užitečné hned z několika důvodů: (1) Na jejich základě je možné vymezit dotčený krajinný prostor; (2) dávají kvantitativní představu o plošném zasažení území vizuálními vlivy; (3) pomocí nich lze determinovat významné pohledy, zjistit míru ovlivnění významných krajinných prvků (např. kulturních památek, přírodních dominant aj.).

Vizuální diagramy by měly být vyhodnoceny nad 3D modelem terénu, který byl zpracován pro dotčený krajinný prostor a jeho okolí tak, aby mohl zahrnout území vizuálně zasažitelné VTE do vzdálenosti 10–25 km, podle rozměrů větrných elektráren. Model terénu se doporučuje zpracovat z výškopisných údajů v měřítku 1 : 10 000, v gridu max. 10 m, při zohlednění aktuálního půdního pokryvu (land cover) území.

Pro následnou interpretaci je vhodné analyzovat čtyři výškové hladiny – patu, spodní úroveň lopatek (viditelnost celého rotoru), střed rotoru a vrch lopatek (nejvyšší bod). Vizuální diagramy je vhodné vyhodnotit v různých pásmech viditelnosti. Vzdálenosti je nutné korigovat v závislosti na navržených parametrech větrných elektráren (především výšce).

Rozdíly mezi plochami území vizuálně zasaženého do vzdálenosti 25 km jsou někdy velmi významné v závislosti především na reliéfu terénu a na jeho vegetačním krytu. Jen pro ilustraci, v případě jedné akce byla takto zasažená plocha u jedné VE cca 22 km², v jiném případě u stejně vysoké elektrárny se jednalo již o 1250 km².

Pásma viditelnosti

První hodnoty platí pro VE s výškou tubusu 60 m a celkovou výškou do 100 m; údaje v druhé závorce jsou platné pro tubus kolem 100 m a celkovou výšku VE kolem 130 m.

Silná viditelnost [0–2,5 km] [0–3 km] – prostor v okruhu, kde bude stavba velmi dobře viditelná a rozlišitelná od ostatních prvků krajiny.

Zřetelná viditelnost [2,5–5 km] [3–6 km] – okruh bezprostředního působení stavby, okruh potenciální dobré viditelnosti stavby, stavba se uplatňuje v krajinném obrazu zřetelně a jednoznačně. Částečně může být potlačena, nebo její projev ovlivněn či zmírněn jinými, převážně většími skladebnými prvky obrazu.

Dobrá viditelnost [5–10 km] [6–12 km] – okruh, odkud se již stavba nebude tak výrazně uplatňovat v krajinném obrazu, viditelná ale bude a její projev na přímém pohledu bude zmírněn jinými prvky krajinného obrazu.

Slabá viditelnost [10–20 km] [12–25 km] – okruh, odkud se již stavba příliš neuplatňuje v krajinném rámci a je jen stěží rozlišitelná v krajinně pouhým okem, za ideální viditelnosti může být mírně nápadná, pokud o ní pozorovatel ví. V tomto pásmu již nemusí dojít k vyhodnocení vlivů na krajinný ráz, protože vizuální vliv na tuto vzdálenost již nemůže být významný z hlediska souhrnného hodnocení větrných elektráren na krajinný ráz a následného stanoviska.

Charakter působení záměru

Výstavbou větrné elektrárny vzniká téměř vždy zcela nová základní charakteristika dotčeného krajinného prostoru. Projev této charakteristiky je nutné chápat ve vztahu ke konkrétní krajinně. VE jsou technickým dílem, které vlivem působení své formy a svých rozměrů (proporcí) budou téměř vždy nepřehlédnutelným artefaktem. Z vizuálního hlediska nejvýznamnějším znakem VE je jejich výška. VE jsou z povahy věci umělou vertikální akcentou, která na sebe upoutává pozornost při vnímání krajiny. Velmi významným rysem VE je rovněž jejich dynamický charakter. Točící se vrtule na sebe upoutává pozornost ještě na vzdálenost, na kterou statická věž o stejných parametrech již není patrná. Zanedbatelným aspektem nejsou ani stále blikající světla, která jsou viditelná na velkou vzdálenost a narušují především noční vizuální režim.

Samostatnou kapitolou jsou střední a velké skupiny VE (větrné farmy, parky), které dále zesilují tyto vlivy na krajinu a lidi. Samostatně stojící VE nebo malá kompaktní skupina může být považována za umělou krajinnou dominantu. Větší či menší skupiny VE rozestě po krajinně však v žádném případě

nelze chápat jako jednotlivé dominanty, nýbrž jako zcela novou plošně (prostorově) se projevující charakteristiku, s vizuálně dominantními projevy.

Obr. Výškové relace větrné elektrárny, stožáru mobilního operátora, stromu a člověka.

Hlavní vlivy VE na krajinu

- Větrné elektrárny se převážně stávají pohledově dominantní v rámci dotčeného krajinného prostoru. Do značné míry tak mohou potlačovat současné dominantní rysy tohoto krajinného prostoru. (narušení estetických hodnot krajinného rázu)
- VTE vnesou do krajiny nové (nepůvodní) geometrické tvary. (narušení estetických hodnot krajinného rázu, harmonického měřítka a vztahů)
- Záměr většinou nezpůsobí relevantní změnu ve vnímání poměru charakteristik přírodních, resp. přírodě blízkých a umělých (kulturních) ve prospěch umělých.
- Vlivem realizace záměru nedochází ke snížení zrnitosti či krajinné heterogenity dotčeného krajinného prostoru.
- Větrná elektrárna se stává velmi často spoluurčujícím, někdy zásadním znakem, který dokáže změnit pořadí charakteristik v rámci místa krajinného rázu. (narušení estetických hodnot krajinného rázu)
- Dynamický charakter VE se stane rysem v krajině, upoutávajícím pozornost, který přispívá k potlačení současných znaků a hodnot krajiny. (narušení estetických hodnot krajinného rázu, harmonického měřítka a vztahů)
- Vlivem realizace záměru může dojít k narušení jedinečných nebo zásadních znaků a hodnot krajinného rázu s pozitivním projevem. (narušení estetických nebo přírodních hodnot krajinného rázu)
- VE velmi často změni vizuální projev reliéfu dotčeného krajinného prostoru. (narušení přírodních hodnot krajinného rázu)
- Realizací dochází k přímé likvidaci některých stávajících ekosystémů v rozloze cca stovek m². Z hlediska vlivu na krajinný ráz nebývá však tato skutečnost limitující.
- Vlivy na obyvatelstvo je v kontextu krajinného rázu třeba chápat ne jako přímé vlivy, nýbrž jako smyslové zprostředkování těchto vlivů vzniklých realizací záměru. Vizuální vliv na obyvatelstvo je zásadním vlivem, který zprostředkovává es-

tetické působení. V tomto smyslu právě vizuální vlivy hrají klíčovou roli v narušení estetické a přírodní hodnoty krajinného rázu dotčeného krajinného prostoru.

- Negativní akustický vliv na obyvatelstvo se u jednotlivých elektráren předpokládá pouze v jejich blízkosti. Negativním akustickým vlivem ve smyslu hodnocení krajinného rázu přitom nerozumíme dosažení limitních hladin hluku, ale časté či téměř permanentní rušení faktorů pohody nižšími úrovněmi hluku, které se však mohou stát v určitém prostoru dominantními a přispět tak ke změně charakteru celé krajiny.
- Snížení obytné a rekreační atraktivity oblasti – výstavba VE může snížit rekreační atraktivitu především v rámci zóny intenzivní a silné viditelnosti. Snížení hodnoty objektů pro trvalé bydlení bývá v případě VE mnohem nižší až zanedbatelné.

Objektivizace hodnocení vlivů na krajinný ráz

Podle Dvořáka (1983) „není každá estetická hodnota teprve produktem hodnotící činnosti. Tímto produktem je subjektivní estetická hodnota. Ta je však už odrazem hodnoty potenciální, objektivně existující (v příslušné situaci) nezávisle na tomto hodnocení“. Objektivizaci subjektivní složky při hodnocení KR lze docílit několika způsoby (Říha, 1998):

- shodou více expertů v téže věci
- faktem, že hodnotící soud vyřkne všeobecně, byť neformálně uznávaná autorita v oboru
- faktem, že hodnotící soud vyřkne znalec – zkouškou odborné způsobilosti a autorizací zaštitěná osoba.
- použitím metodického postupu, který diferencuje proces hodnocení do jednotlivých etap, na jednotlivá dílčí území, do dílčích znaků a hodnot.

Literatura:

- Dvořák, B. 1983. Základy estetiky architektury. VÚVA. Praha.
- Říha, M. 1998. Oponentní posudek k návrhu metodického doporučení „Hodnocení krajinného rázu“ – Míchal a kol. AOPK.
- Vorel, I., Bukáček, R., Matějka, P., Culek, M., Sklenička, P. 2004. Hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz. Návrh metodického postupu. Nakl. N. Skleničková, Praha.

*Doc. Ing. Petr Sklenička, CSc.
Fakulta lesnická a environmentální
Česká zemědělská univerzita v Praze*

Hranice únosnosti zásahů do krajinného rázu

Doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc.

Ochrana krajinného rázu je i po mnoha letech platnosti zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny stále velmi aktuálním a diskutovaným problémem. Problém tkví v tom, že stavební činnost (a investiční činnost obecně) přináší do krajiny viditelné změny. Tyto změny jsou zpravidla viditelné a ovlivňují krajinný ráz. Výstavba nového architektonického souboru bude vždy měnit současný stav a může být dobře viditelná v krajinné scéně. Dálniční most, překračující hluboce zaříznuté údolí, představuje prakticky vždy silný zásah do dnešního rázu krajiny. Je obtížné orientovat se v tak složitých a nejednoznačných otázkách, jakými je rozpor mezi logickým a přirozeným vývojem krajiny a jejího obrazu a mezi vývojem devastacím, rozpor mezi chápáním nových zásahů jako snížení existujících hodnot nebo naopak vytváření hodnot nových.

(1.) Hranice a limity

Vlastnosti prostředí ve kterém žijeme jsou obtížně poznatelné, obtížně měřitelné nebo často vůbec neměřitelné. To se týká zejména tak obecných pojmů, jako je charakter či identita krajiny. Neměřitelnost vlastností a hodnot však není důvodem pro rezignaci na ochranu takových hodnot. Ani u měřitelných vlastností prostředí není situace lepší. Některé míry kvality prostředí jsou veličinami sice určitými, ale nepřilíš důvěryhodnými. Stanovení limitů a hranic je obecně velmi problematické.

Pokud pro vyjádření těchto vlastností máme jednotný rámec – tím je díkce § 12 zákona, můžeme dojít k určitým hranicím – limitům, přes které nelze při změnách v krajině přejít. Jsou to sice limity a hranice málo exaktní, ale v zásadě podobně pohyblivé, jako jiné limity – např. limity znečištění (které se mohou den ze dne zpřísnit nebo zmírnit).

Pohyblivost limitů a hranic zásahů do charakteru krajiny závisí na okolnostech, které se proměňují velmi pomalu a mají velkou setrvačnost. Jsou to obecné kulturní aspekty morálky, úcty k hodnotám, úcty k přírodě, ke kultuře a tradicím, potřeby krásy a harmonie v krajině i v životě. Je

zřejmé, že mnoho hodnot postojů se mění a vyvíjí a navzdory morálním a kulturním deformacím minulosti i současnosti mohou vzniknout (a také vznikají) významné nové kulturní hodnoty. V architektuře, která se krajinného rázu týká velmi silně, je to dnes snaha o hledání nových úhlů pohledů na tvorbu, využití kontextu v nových souvislostech, hledání nových inspiračních zdrojů, vytváření kontrastu nebo naopak maximálního souladu jako výrazového principu, která přináší nesporné hodnoty i nejistoty a problémy. Je zřejmé, že tyto všechny okolnosti budou ovlivňovat i hranici mezi chápáním únosnosti a neúnosnosti vlivů na krajinný ráz. Zatímco tuto hranici může chápat (a také chápe) každý poněkud jinak, hranice únosnosti z pohledu ochrany krajiny dle zák. č. 114/92 Sb. je usměrněna pojmy § 12, které bezbřehost problému značně usměrňují.

Vycházejí z metod posouzení vlivu stavby na krajinný ráz budeme hledat hranice únosnosti zásahu navrhované stavby nebo využití území do krajinného rázu ve **třech kriteriích**:

- I. kriterium únosnosti – výraznost a čitelnost krajinného rázu
- II. kriterium únosnosti – kontext s významnými znaky a hodnotami přírodní, kulturní a historické charakteristiky (krajinného rázu)
- III. kriterium únosnosti – vizuální exponovanost lokality navrhované stavby, viditelnost stavby z důležitých míst vnímání krajiny.

(2.) Výraznost a čitelnost krajinného rázu (rázovitá, osobitá krajina s charakteristickými, typickými znaky) – I. kriterium únosnosti

Jedná se zejména o přírodní, kulturní a historickou charakteristiku, kterou je dán krajinný ráz, o přírodní a estetické hodnoty, významné krajinné prvky, zvláště chráněná území, kulturní dominanty, harmonické měřítko a vztahy, které představují kritéria krajinného rázu.

Abychom mohli dojít k rozhodnutí, musíme zjistit, jakými vlastnostmi krajiny je její ráz dán, jakými znaky či hodnotami je možno tyto vlastnosti popsat. V rámci oblasti nebo místa krajinného rázu však mají nalezené znaky a hodnoty

různý význam a různou cenost. Některé znaky a hodnoty se projevují výrazně a jsou pro ráz krajiny důležité nebo dokonce rozhodující (zásadní). Jiné jsou méně významné a v krajinné scéně méně patrné (znaky spoluurčující nebo doplňující). Některé hodnoty, které v krajině najdeme, jsou mimořádné a v rámci regionu nebo státu dokonce ojedinělé (hodnoty významné nebo jedinečné). Jiné hodnoty jsou třeba výrazné, ale v podstatě běžné.

Je však také možné, že v krajině nenajdeme takové znaky a hodnoty, které by přispívaly k osobitosti a svéráznosti krajiny, že nebudeme schopni popsat znaky, které určují vizuální krajinnou scénu. **Přítomností, výrazností a ceností znaků a hodnot se liší krajina se zřetelným a odlišným (zvláštním) krajinným rázem od krajiny s rázem nevýrazným a těžko definovatelným.**

Je možno říci, že **bohatost a rozmanitost silných** (důležitých a cenných) **znaků a hodnot přináší zpravidla výraznost a vizuální diverzitu krajinné scény.** Identifikace a klasifikace znaků a hodnot krajinného rázu je proto důležitá a zřejmě nejpracnější část hodnocení vlivu stavby na krajinný ráz.

Setkáváme se často s námitkami, které vyjadřují názor, že krajina se vyvíjí a musí nést i znaky současného vývoje, že nelze stav krajiny konzervovat, že nelze bránit sociálnímu a ekonomickému rozvoji. Vznikají konflikty mezi investory a orgány ochrany přírody. Tyto námitky však většinou nepředstavují významnější argument. Z praxe víme, že většina takových konfliktů vzniká ze záměrů na rozvoj zástavby v suburbiích (rozvoj města mimo zastavěné území do příměstské krajiny) a ze záměrů náhodné lokalizace výstavby v krajině (rozvoj vesnické zástavby mimo zastavěné území obcí do volné krajiny). Je třeba si uvědomit, že tyto záměry obvykle nejsou podloženy urbanistickou teorií ani urbanistickou koncepcí, respektující požadavky udržitelného rozvoje, ale krátkodobými cíli ekonomických zisků nebo zcela praktickými požadavky vyplývajícími z vlastnických poměrů. Přitom málokteré záměry výstavby ve volné krajině mají sloužit k obhospodařování krajiny. Nemusí se proto jednat o rozvoj krajiny, ale o její nevědomou devastaci.

Pokud prvním kritériem únosnosti je výraznost a čitelnost krajinného rázu určitého místa nebo oblasti, kde tedy bude hranice únosnosti zásahu do rázu krajiny, která se vyznačuje výraznými a cennými znaky, osobitostí a rázovitostí?

Pokud se skutečně jedná o krajinu, jejíž ráz je dán soustavou takových znaků a hodnot, mezi kterými dominují znaky hodnoty zásadní pro ráz místa či oblasti a znaky jedinečné svou hodnotou v rámci regionu nebo státu, nelze připustit takový zásah do těchto hodnot, který je klasifikován jako silný nebo velmi silný (devastující). Takovým zásahem by došlo nejenom k výraznému snížení přírodních a estetických hodnot, ale bylo by zřejmé, že takový zásah nebere ohled na zachování zákonných kritérií krajinného rázu.

Lze tedy shrnout, že **v místě či oblasti krajinného rázu, které se vyznačuje přítomností zásadních a jedinečných znaků a hodnot přírodní (nebo), kulturní a (nebo) historické charakteristiky nelze umístit či povolit takové stavby, které budou představovat silný nebo velmi silný zásah do těchto znaků a hodnot.** Tato definice znamená naopak, že v krajině, kde nejsou přítomny zásadní a významné znaky a hodnoty a navrhovaná stavba zasahuje např. do běžných hodnot spoluvytvářejících krajinný ráz místa či oblasti, je možno odvodit, že je umísťována s ohledem na ochranu krajinného rázu.

(3.) Kontext s významnými znaky a hodnotami přírodní, kulturní a historické charakteristiky (krajinného rázu) – II. kritérium únosnosti.

Jednotlivé charakteristiky krajinného rázu se projevují ve skladbě krajiny. Jsou to různorodé jevy, které spoluvytvářejí ráz krajiny (popisujeme je jako znaky a hodnoty krajinného rázu). Jejich vzájemné vztahy, vzájemné prolínání, dominance toho či onoho jevu, vizuální výraznost nebo přírodovědná či historická cenost – to jsou charakteristické či typické rysy, rysy osobitosti a rázovitosti krajiny. Navrhovaná stavba může do této skladby zasáhnout dvojím způsobem.

(3.1) Je to **zásah do krajinné scény** a potlačení vizuálního významu některého jevu. To je citlivé nejenom co se týká potlačení (snížení) významu kulturních dominant nebo potlačení harmonie vztahů, ale také snížení významu přírodních hodnot, které výrazně spoluvytvářejí krajinnou scénu (např. význam charakteristického horizontu, změna vztahu mezi podílem porostů a otevřených ploch atd.). Je možné, že kontext přírodních, kulturních a historických charakteristik a jejich vizuálního projevu nebude v určitém místě či oblasti charakteristický, že tato vlastnost krajiny nebude výrazná. V takovém případě se stavba svým umístěním, formou, hmotou nebo architektonickým výrazem nemusí podřizovat

a může naopak dokonce vytvořit nové hodnotné vztahy v krajině scéně.

Pokud je ráz krajiny např. spoluvytvářen zcela dochovanou a typickou strukturou osídlení, dochovanou strukturou zástavby a (nebo) specifickými rázovitými formami staveb a architektonickým řešením, tj. výrazem staveb, bude se navrhovaná stavba, umístěná v prostorových vztazích s touto zástavbou, muset tomuto kontextu přizpůsobit. Otázka „přizpůsobení“ je složitá a je otázkou, kam až omezující požadavky odvozené z ochrany krajiněného rázu mají jít. Může se jednat o soulad se strukturou osídlení a respektování struktury jednotlivých sídel (zachovat např. rozptýlenou zástavbu a vyloučit „městské“ způsoby pravidelné zástavby na ortogonální osnově), o dodržení objemů objektů a forem, typických půdorysů, umístění v terénu, barevnosti. I s těmito limity je možno vytvořit soudobou architekturu, která není replikou historických objektů a může vyhovovat soudobým nárokům na provoz objektu a na standard vybavení.

Pokud je stavba umístěna v různorodé zástavbě bez definovatelných specifických hodnot, která nemá význam zásadního znaku tvořícího krajiněný ráz v tom či onom místě nebo oblasti, nelze pro ni z urbanistického a architektonického kontextu odvodit žádná výraznější omezení.

(4.) Vizuální exponovanost lokality navrhované stavby, viditelnost stavby z důležitých míst vnímání krajiny – III. kritérium únosnosti.

V krajině existují místa, která představují nápadnou, zdaleka viditelnou polohu a naopak místa skrytá před pohledy. Pokud chceme hovořit o pohledové exponovanosti, jakožto vlastnosti určitého místa, musíme zvažovat dva aspekty. **Jedním aspektem je charakter stavby (její výška, hmota, barevnost)** nebo činnosti, pro kterou viditelnost zjišťujeme. Skrytá pohledům může být lesní paseka nebo údolí potoka uprostřed lesnaté krajiny kudy vede turistická trasa a kde se nepředpokládá žádná stavba. Může se také jednat o stavbu, která

svou výškou nepřesáhne bariéru lesního porostu. V okamžiku, kdy na pasece ukryté v lesním porostu na terénním hřbetu je umístěna rozhledna, může se tato stavba stát viditelnou z krajiny a její poloha je pohledově exponovaná. Stavba (nebo činnost), která je viditelná na horizontech, na terénních dominantách nebo v jejich blízkosti, která se promítá do krajiněných průhledů, která se dostává do blízkosti architektonických dominant nebo která viditelně narušuje typický soulad existující zástavby s krajiněným rámcem, leží bezpochyby v pohledově exponované poloze.

Druhým aspektem je způsob vnímání krajiněné scény a pozorování navrhované stavby. Ráz krajiny je vnímán a hodnocen při pohybu krajinou. V krajině existují tradiční trasy, kudy se pozorovatel běžně pohybuje, resp. kudy se pohybuje největší množství pozorovatelů. Jsou to zejména cesty, silnice, turistické trasy, cyklotrasy nebo třeba železniční trať. Jsou to také důležitá místa vnímání krajiny – vstupy do krajiněného prostoru, křižovatky cest, významná místa v krajině (výhled od zříceniny hradu, od poutního kostela), místa rozhledu a panoramatických výhledů. Je jistě možné hledat v krajině místa neobyčejných a málo frekventovaných pohledů, kde obraz krajiny nabývá překvapivých vlastností a souvislostí. Taková místa však nemusí být rozhodující pro posouzení únosnosti stavby, neboť se nejedná o významná a vyhledávaná místa vnímání krajiny. Je možno shrnout, že **pokud stavba nezasahuje do výrazného a cenného přírodního nebo kulturně-historického kontextu, bude její únosnost z hlediska zásahu do krajiněného rázu rozhodujícím způsobem ovlivněna její viditelností z významných míst krajiny.** Stavba, která nebude v takovém případě viditelná, nemůže představovat neúnosný zásah do krajiněného rázu.

*Doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc.
autorizovaný architekt ČKA, člen IFLA
České vysoké učení technické v Praze
Fakulta architektury, ústav urbanismu
Fakulta stavební, katedra architektury
voreli@fa.cvut.cz*

Referenční dokument o nejlepších dostupných technikách ohledně emisí ze skladování

Ing. Jaroslav Zich

Horizontální referenční dokument „Emise ze skladování“ zajišťuje výměnu informací o BAT prováděnou podle čl. 16 odst. 2. směrnice Rady 96/61/ES (směrnice o integrované prevenci a omezování znečištění, IPPC). Předkládaný souhrn vysvětluje, cíle, použití a právní podmínky uvedené v referenčním dokumentu, ze kterého v celém svém obsahu vychází. Popisuje zásadní technická řešení zahrnutá do uvedených BAT, včetně odpovídající úrovně emisí/spotřeby. Souhrn je nutné chápat jako samostatný dokument, který nezahrnuje detailní informace obsažené v plném znění BREFu a nemůže proto sloužit jako plnohodnotný nástroj pro porovnávání konkrétního zařízení s BAT.

Oblast působnosti

Problematika „emisí ze skladování volně ložených nebo nebezpečných materiálů“ byla označena jako horizontální a to pro všechny činnosti popsány v příloze I směrnice o IPPC (1996). To znamená, že referenční dokument zahrnuje skladování, přepravu kapalin, zkapalněných plynů a pevných látek a manipulaci s nimi, bez ohledu na sektor nebo průmyslové odvětví. Je zaměřený na emise do půdy a vody, avšak největší pozornost je věnována emisím do ovzduší.

Obecné informace, látky a klasifikace

Kapitola 1 „Obecné informace“ poskytuje informace o environmentálním dopadu skladování a manipulace s volně loženými a nebezpečnými látkami a o situaci v oblasti emisí ve skladovacích zařízeních s tím, že uvádí nejvýznamnější zdroje emisí do vzduchu, vody a odpadu. Kapitola 2 nazvaná „Látky a klasifikace“ je zaměřena na různé systémy klasifikace látek a kategorie látek, jako je toxicita, hořlavost a škodlivost pro životní prostředí. U volně ložených pevných látek se také zaměřuje na jejich prašnost.

Aplikované techniky skladování, přepravy a manipulace a techniky, které mají být zváženy při stanovení BAT

Kapitola 3 „Aplikované techniky skladování, přepravy a manipulace“ popisuje techniky používané při skladování, a přepravě kapalin, zkapalněných plynů a pevných látek a při manipulaci s nimi.

Jsou popisovány následující způsoby skladování kapalin a zkapalněných plynů:

- otevřené skladovací nádrže,
- vnější nádrže s plovoucí střechou,
- stojaté (vertikální) nádrže s pevnou střechou,
- nadzemní ležaté (horizontální) skladovací nádrže (atmosférické),
- ležaté (horizontální) skladovací nádrže (tlakové),
- stojaté (vertikální) skladovací nádrže (tlakové),
- kulové nádrže (tlakové),
- skladovací nádrže uložené v zásypu (tlakové),
- nádrže se zvedací střechou (s proměnným parním prostorem),
- tepelně izolované skladovací nádrže
- podzemní ležaté (horizontální) skladovací nádrže,
- kontejnery a skladování kontejnerů,
- jímky a kalojemy,
- vytěžené kaverny (atmosférické),
- vytěžené kaverny (tlakové),
- solné kaverny a
- plovoucí skladovací zařízení.

Součástí je popis způsobu odzdušňování zásobníků, vzorkování, instalace jímek pro měření a regulaci, průlezů, drenážních a těsnících prvků a používaných armatur. Rovněž jsou zmíněny otázky týkající se projektování skladovacích zařízení, jejich uvádění do provozu, vyřazování z provozu, řízení provozu, včetně ekonomických aspektů.

Pro přepravu a manipulaci s kapalinami a zkapalněnými plyny je popsán způsob odzdušňování, drenáže, těsnění a jištění proti přetlaku pro tyto techniky a činnosti:

- nadzemní otevřené a uzavřené potrubní dopravní systémy,
- podzemní potrubní dopravní systémy,
- nakládání a vykládání přepravních prostředků
- gravitační tok,
- čerpadla a kompresory,
- inertní plyny,
- příruby a těsnění a
- ventily a tvarovky.

Pro každý způsob skladování a každou přepravní nebo manipulační operaci jsou uvedeny pří-

slušné provozní činnosti, jako je plnění, vyprazdňování, odvodušňování, čištění, odvodňování, čištění potrubí, proplach, připojování/odpojování a možné mimořádné události/nehody, například přeplnění a úniky, které by mohly vést k emisí. To je základem pro popis možných emisí podle způsobu skladování a činnosti. Zejména případné zdroje emisí ze skladování, přepravy a manipulačních operací jsou vybírány pro zpracování analýzy rizik vycházející z rizikové matice. V tomto postupu se používá bodový systém, ve kterém se množství emisí vypočítává vynásobením frekvence emisí a objemu emise pro každý způsob skladování, přepravy a manipulace. Případné zdroje emisí s počtem bodů 3 nebo více se považují za relevantní a opatření na jejich omezení (Environmental Control Measures, ECM) jsou popsána v kapitole 4 referenčního dokumentu.

Kapitola 4 poskytuje informace o možných ECM pro jednotlivé způsoby skladování (viz. kapitola 3). Nádrže se používají pro skladování široké škály látek, jako je statkové hnojivo, chladicí voda a všechny druhy chemických a petrochemických látek. V petrochemickém průmyslu, v němž se v nádržích skladují velké objemy chemických a ropných produktů, bylo získáno mnoho zkušeností o prevenci a snížení emisí, a proto významná část informací v tomto horizontálním referenčním dokumentu o BAT souvisí se skladováním petrochemických produktů v nádržích.

Pokud se jedná o emise z normálního provozu nádrže, jsou diskutovány a hodnoceny následující ECM, které nejsou výhradně technickými opatřeními, ale také provozními a řídicími nástroji:

- koncepce nádrže,
- kontrola, údržba a sledování,
- princip minimalizace emisí,
- plovoucí, pružné a pevné kryty,
- kopule,
- barva nádrže,
- stínění proti slunci,
- přirozené chlazení nádrže,
- vnější a vnitřní plovoucí střechy a těsnění střechy,
- tlakové a vakuové pojistné ventily,
- drenážní systémy,
- vyvažování výparů a jejich úprava a
- míchání a odstraňování kalu.

Text kapitoly obsahuje rovněž obecný metodický nástroj pro posuzování ECM pro nádrže při specifických skladovacích podmínkách (skladovaný produkt, umístění skladovací nádrže) a uvádí několik případových studií.

Popsané a posouzené ECM pro emise z nádrží v důsledku nehod a (velkých) havárií jsou:

- řízení bezpečnosti a rizik,
- provozní postupy a školení,
- indikátor nízké hladiny ve vnějších nádržích s plovoucí střechou,
- úniky a přeplnění, např.:
 - únik v důsledku koroze a eroze,
 - měření a regulace, které zabraňují přeplnění a zajišťují zjišťování úniků,
 - nepropustné překážky a hráze nádrží,
 - dvouplášťové nádrže,
- protipožární ochrana, hasicí zařízení a zařízení k omezení šíření požáru

Techniky skladování balených nebezpečných materiálů popsané v kapitole 3 referenčního dokumentu jsou skladovací buňky, skladovací budovy a skladovací dvory. K provozním emisím z balených materiálů nedochází; jediné možné emise jsou způsobeny nehodami a (velkými) haváriemi. ECM popsané a posouzené v kapitole 4 jsou:

- bezpečnost a řízení rizik,
- konstrukce a větrání,
- strategie izolace a oddělení,
- omezování šíření.

V průmyslu se bazény a kalové rybníky (laguny) nejčastěji používají k uchovávání chladicí vody, vody k hašení, upravené a neupravené odpadní vody. V zemědělství se běžně používají ke skladování statkového hnojiva. ECM pro tato skladovací zařízení popsaná a posouzená v kapitole 4 referenčního dokumentu jsou plovoucí a plastické nebo pevné kryty, nepropustné překážky a ochrana proti přeplnění způsobeného dešťovými srážkami.

Uváděné typy kaveren jsou kaverny vytěžené, které mohou být otevřené do prostoru, častěji se však jedná o kaverny přetlakové a solné. Kaverny se obvykle používají ke skladování uhlovodíků, jako je surová ropa, benzín, motorová nafta, topný olej a zkapalněný ropný plyn (LPG). Emise z běžného provozu tlakových vytěžených kaveren a ze solných kaveren se nepovažují za významné a ECM se proto nestanovuje. U kaveren otevřených do prostoru se však popisuje způsob udržování stálého objemu parního prostoru v kaverně jako ECM pro emise z běžného provozu. ECM pro emise z nehod a (velkých) havárií, které jsou případně popsány pro různé typy kaveren jsou:

- bezpečnost a řízení rizik,
- monitoring,
- bezpečnostní vlastnosti skladovaných látek,
- udržování hydrostatického tlaku,

- cementové injekce,
- blokovací systém,
- automatická ochrana proti přeplnění.

Plovoucí skladovací zařízení, tj. lodě, se někdy používají pro poskytnutí dodatečné, dočasné skladovací kapacity v námořním terminálu. Lodě jsou obvykle bývalá obchodní plavidla. Pro tlakové a vakuové pojistné ventily, barvu nádrže, vyrovnávání, sběr a záchyt par jsou ECM identické s opatřeními pro skladovací nádrže. Některé ECM pro emise vznikajících při nehodách a (velkých) haváriích jsou stanoveny, avšak další informace o nich nebyly předloženy.

Pro přepravu kapalin a zkapalněných plynů a manipulaci s nimi bylo ve srovnání se skladováním látek stanoveno a popsáno mnohem méně ECM, přičemž nejdůležitější z nich jsou některé nástroje řízení, ochrana před vnitřní nebo vnější korozí, vyrovnávání odplynů, úprava pro nakládání (a vykládání) dopravních zařízení. Co se týče manipulace s produkty, jsou popsány a posouzeny typy výkonných ventilů a čerpadel, jako jsou vlnovcové ventily s membránou a dvojité tlaková a beztlaková těsnění pro čerpadla.

Kapitola 3 rovněž popisuje techniky používané při skladování, přepravě volně ložených pevných látek a manipulaci s nimi. Jsou popsány různé typy otevřených skladovacích zařízení, která jsou významným případným zdrojem emisí prachu, jakož i skladování v pytlích, vacích, silech a zásobnících a balené nebezpečné pevné látky. Manipulace s pevným volně loženým materiálem a jeho přeprava je jiným, a ve srovnání se skladováním dokonce vět-

ším zdrojem emisí prachu. Jsou popsány následující techniky pro nakládání, vykládání a dopravu:

- drapáky,
- výsypky,
- kádě,
- sací pneumatická doprava,
- mobilní nakládací zařízení,
- výsypné jámy,
- plnicí roury a trubky,
- kaskádové trubky,
- skluzy,
- zakládací (vrhací) pasy,
- pásové dopravníky,
- korečkový nakladač,
- řetězové a šnekové dopravníky,
- tlaková pneumatická doprava
- podavače.

Kapitola 4 „Techniky považované za BAT“ popisuje ECM a jejich využití pro prevenci emisí prachu ze skladování, přepravy pevných látek a manipulace s nimi. Pro jejich minimalizaci jsou stanovena tři základní opatření: předběžná, primární a sekundární. Předběžná opatření jsou součástí výroby nebo těžby a proto nespádají do oblasti působnosti tohoto dokumentu. Primární opatření předchází vzniku prachu a lze je rozdělit na organizační, technické a konstrukční, přičemž poslední z nich je používán pouze pro skladování a nikoli pro manipulaci. Sekundárními opatřeními jsou míněny techniky snižující emise prachu tam, kde nelze zabránit jeho vzniku. Opatření a techniky pro prevenci a omezování emisí prachu ze skladování pevných látek jsou vedeny v tabulce 1.

Tabulka 1 Opatření a techniky pro snížení emisí prachu ze skladování pevných látek

Opatření a techniky snižující emise prachu ze skladování pevných látek		
Primární	Organizační	• monitorování
		• rozmístění a provoz skladovacích míst (prostřednictvím pracovníků pro plánování a provoz)
		• udržování (technik pro prevenci/snižování)
		• omezení ploch vystavených nárazům větru
	Konstrukční	• velkoobjemová síla
		• přístřešky nebo střechy
		• kopule
		• kryty s funkcí automatického stavění
		• síla a násypky
		• násypy, ploty a /nebo vysázené rostliny chránící proti větru
	Technické	• použití ochrany proti větru
		• zakrytí otevřených skladovacích zařízení
		• vlhčení otevřených skladovacích zařízení
Sekundární	• vodní sprchy / vodní clony a rozstříkávání	
	• odsávání skladovacích přístřešků a sil	

Postupy a techniky pro prevenci a omezování emisí prachu při manipulaci s pevnými látkami jsou v přehledu uvedené v tabulce 2.

Tabulka 2
Opatření a techniky pro snížení emisí prachu z přepravy pevných látek

Opatření a techniky pro snížení emisí prachu z přepravy pevných látek a manipulace s nimi		
Primární	Organizační	Meteorologické podmínky
		Pokyny (pro jeřábníka) při použití drapáku: <ul style="list-style-type: none"> • snížení vykládací výšky drapáku • úplné uzavření drapáku/čelistí po naložení materiálu • ponechání drapáku v násypných zásobnících dostatečnou dobu po vyložení • zastavení provozu drapáku, pokud je vítr příliš silný
		Opatření (pro obsluhu) při použití pásového dopravníku: <ul style="list-style-type: none"> • vhodná rychlost dopravníku • zajistit, aby se materiál nenakládal až po okraje pásu
		Opatření (pro obsluhu) při použití mechanické lopaty: <ul style="list-style-type: none"> • snížení vykládací výšky • volba správné polohy při vykládání na nákladní automobil
		Rozmístění a provoz skladovacích míst (prostřednictvím pracovníků pro plánování a provoz) <ul style="list-style-type: none"> • snížení přepravních vzdáleností • přizpůsobení rychlosti vozidel • silnice s tvrdým povrchem • omezit používání ploch vystavených nárazům větru
	Technické	Optimalizované drapáky
		Použití uzavřených dopravníků (např. trubkových pásových dopravníků, šnekových dopravníků)
		Pásový dopravník bez nosných válců
		Primární opatření u běžných pásových dopravníků
		Primární opatření u dopravních skluzů
		Minimalizace rychlosti nájezdu
		Minimalizace délky volného pádu (např. kaskádové násypky)
		Použití protiprachových zástěn u výsypných jam a násypných zásobníků
		Bunkr s omezenou prašností
Podvozek vozidel se zaobleným povrchem		
Sekundární	Zástěny pro otevřené pásové dopravníky	
	zakrytí zdroje emisí nebo umístění v objektu	
	Použití krytů, clon nebo kónusů u plnicích trubek	
	Odsávací systémy	
	Filtrační systémy pro pneumatické dopravníky	
	Výsypné jámy se sacím zařízením, skříní a protiprachovými překážkami	
	Optimalizované výsypky (v přístavech)	
	Vodní sprchy / vodní clony a rozstřikovávání	
	Čištění pásových dopravníků	
	Vybavení nákladních vozidel mechanickými/hydraulickými bočnicemi	
	Čištění silnic	
	Čištění pneumatik vozidel	

Nejlepší dostupné techniky

Souhrn kapitoly 5 obsahuje popis technik, opatření nebo činností, považovaných za BAT. Techniky vychází ze zásadních požadavků ochrany životního prostředí, kterými je snižování emisí do ovzduší a půdy ze skladování a manipulace s kapalinami a úlety prachu ze skladování a manipulace s pevnými látkami, a to při běžném provozu. Rovněž jsou uvedeny BAT na snížení emisí vznikajících při vyjmenovaných typech nehod a havárií.

Závěry jsou uvedeny v seznamu se zaměřením na obecné zásady prevence a snižování emisí, kterými jsou:

- kontrola a údržba,
- umístění a rozmístění,
- barva nádrže,
- zásada minimalizace emisí při skladování v nádrži,
- sledování VOC a
- specializované systémy.

Následují specifická doporučení BAT pro všechny typy nádrží popsaných v kapitole 4, které se týkají emisí při běžném provozu, po nichž logicky následují závěry BAT o případných emisích, které nevyplývají z běžného

provozu nádrží, zejména s ohledem na prevenci nehod a (velkých) havárií. Zaměřují se na:

- bezpečnost a řízení rizik,
- provozní postupy a školení,
- únik v důsledku koroze a/nebo eroze,
- provozní postupy a přístrojové vybavení zabráňující přeplnění,
- přístrojové vybavení a automatizace, pomocí kterých se zjišťují úniky,
- havarijní opatření na zamezení emisí do půdy pod nádržemi
- ochranu půdy v okolí nádrží (omezování šíření),
- hořlavé oblasti a zdroje vznícení,
- protipožární ochranu,
- hasicí zařízení a
- omezování šíření kontaminované hasící látky.

Na část popisující skladování v nádržích navazují závěry BAT týkající se dalších technik skladování, jako jsou:

- skladování balených nebezpečných pevných látek,
- jímky a kalojemy
- vytěžené a solné kaverny.

Konstatuje se přitom, že plovoucí skladovací zařízení není BAT.

Dále jsou uvedeny BAT na přepravu kapalin a zkapalněných plynů, včetně manipulace s nimi, zahrnující obecné zásady pro prevenci a snižování emisí. Jsou jimi:

- kontrola a údržba,
- program zjišťování úniků a oprav,
- zásada minimalizace emisí při skladování v nádržích,
- řízení bezpečnosti a rizik a
- provozní postupy a školení.

Následují informace o BAT v oblasti potrubních systémů se zaměřením na nadzemní a podzemní potrubní systémy, na snižování emisí z nakládání a vykládání, na spoje potrubních systémů a ochranu před korozí, na typy ventilů, čerpadel a kompresorů a vzorkování.

Dále jsou popisovány BAT týkající se emisí prachu z otevřených a uzavřených skladovacích zařízení, které obsahují řízení bezpečnosti a rizik.

BAT z oblasti emisí prachu z přepravy a manipulace s pevnými látkami, včetně hlavních opatření k jejich minimalizaci zahrnují:

- plánování přepravních činností,
- souvislou dopravu,
- opatření pro snížení emisí při použití přerušované dopravy:
 - čištění silnic a pneumatik vozidel,

- zvlhčování produktu,
- minimalizaci rychlosti klesání a
- minimalizaci délky volného pádu.

Na tyto informace navazuje popis opatření na minimalizaci emisí prachu z přepravních technik, drápek a dopravníků.

Závěr

Referenční dokument o nejlepších dostupných technikách ohledně emisí ze skladování (2005) představuje ucelený souhrn poznatků, který je nutné uvést v nejkratším možném čase do praxe povolovacího procesu. CENIA, česká informační agentura životního prostředí ve spolupráci s Technickou pracovní skupinou k emisím ze skladování a společností EKONOX Pardubice připravili českou verzi referenčního dokumentu, která bude v průběhu měsíce června k dispozici na webové stránce www.cenia.cz.

Revize referenčního dokumentu se bude zaměřovat především na následující témata:

- vytvoření evropského systému pro klasifikaci látek znečišťujících ovzduší,
- oddělení skladování kapalin a zkapalněných plynů a manipulaci s nimi od skladování pevných látek a manipulace s nimi,
- sledování emisí VOC a nástroje k ověření metod výpočtu emisí,
- aktualizace seznamu technik k prevenci nebo snižování emisí z nádrží do půdy,
- shromažďování údajů o nakládání a vykládání přepravních prostředků těkavých látek
- sběr informací o metodice posuzování.

Evropská komise prostřednictvím svých programů vědeckého a technického rozvoje zahajuje a podporuje sérii projektů zabývajících se čistými technologiemi, redukcí vznikajících emisí, recyklačními technologiemi a strategiemi řízení. Projekty budou příspěvkem k budoucím revizím referenčního dokumentu BAT.

Použitá literatura:

1. Směrnice Rady 96/61/ES, ze dne 24. září 1996 o integrované prevenci a omezování znečištění. Revidovaný překlad právního předpisu Evropských společenství.
2. Referenční dokument o nejlepších dostupných technikách ohledně emisí ze skladování. Revidovaný překlad. Praha 2006.

Ing. Jaroslav Zich
CENIA, česká informační agentura životního prostředí
Úsek pro agenturní činnosti

Proces integrovaného povolování z pohledu CENIA, české informační agentury životního prostředí

Ing. Milena Drašťáková

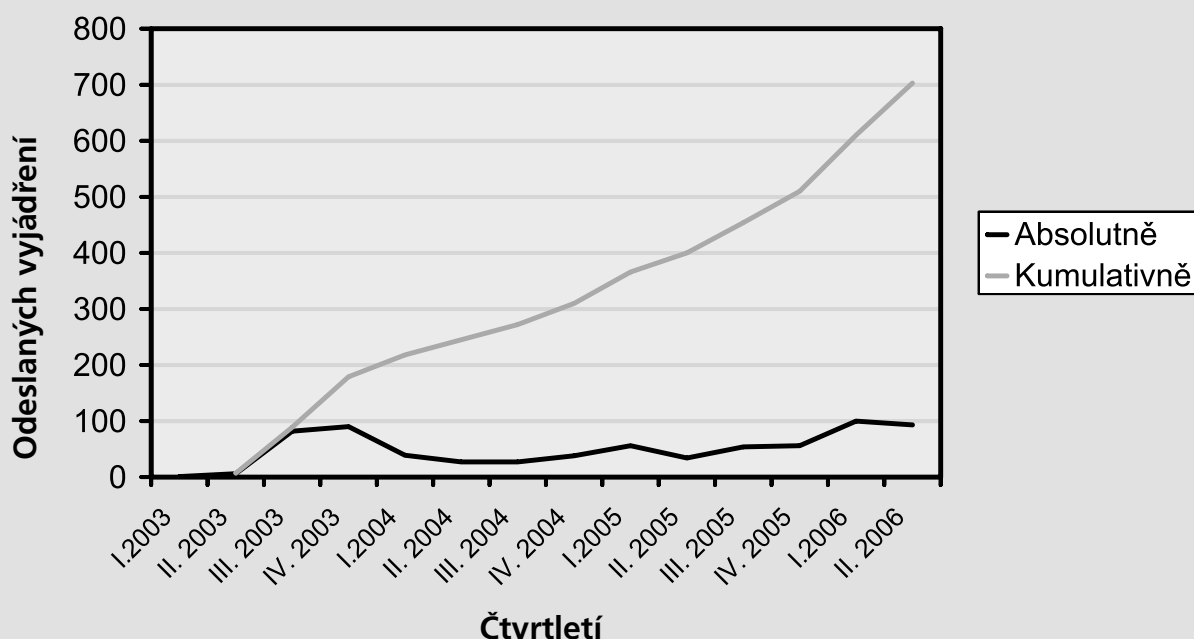
Proces integrovaného povolování (IP) je ke konci května 2006 z hlediska časového horizontu ve své druhé polovině. Po první vlně povolování v roce 2003 a po určité stagnaci na přelomu let 2004 – 5 je povolovací proces v první polovině roku 2006, co do počtu podaných žádostí, velmi intenzivní, lze konstatovat, že je až hektický. V důsledku toho jsou na jednotlivé zaměstnance povolovacích úřadů kladeny vysoké nároky a je velmi pravděpodobné, že tento tlak bude až do konce povolovacího období, tedy do 30. října 2007.

V procesu integrovaného povolování má Agentura integrované prevence (AIP) své postavení jasně definováno zákonem č. 76/2002 Sb. AIP vznikla pro odbornou podporu výkonu státní správy na zá-

kladě § 5 zákona č. 76/2002 Sb. První zaměstnanci přicházeli do agentury v polovině roku 2002. Až do vzniku CENIA, české informační agentury životního prostředí, byla AIP součástí Českého ekologického ústavu (do 31. 3. 2005). Těžištěm její činnosti byla role odborně způsobilé osoby, definovaná v § 6 zákona.

Do prvního čtvrtletí roku 2006 bylo zpracováno AIP kolem 600 vyjádření k žádostem o IP zahrnující všechny kategorie uvedené v příloze č. 1 zákona. To je nejméně 1300 povolených zařízení. Jen v období od 1. 1. do 31. 5. 2006 bylo AIP vydáno celkem 242 vyjádření k žádostem IP nebo jejich změnám. V současnosti na problematice posuzování žádostí pracuje v CENIA 20 zaměstnanců.

Odeslaná vyjádření za AIP 2003–2006

Dnem 1. 6. 2006 nabyla účinnosti novela zákona č. 76/2002 Sb. K významným změnám zákona patří zkrácení lhůt v procesu povolování, nebude ze strany schvalovacích orgánů povinnost vypisovat ústní jednání o žádosti, povinnost postupovat žádost k vyjádření odborně způsobilé osobě. Na druhé straně, dle § 3 novely zákona, pokud v průběhu řízení úřad dospěje k závěru, že bez dalšího doplnění

podkladů není možné pokračovat v řízení, je provozatel zařízení vyzván k doplnění a po dobu doplnování se řízení přerušuje. S doplněnými podklady musí být seznámeni všichni účastníci řízení. K doplnění úřad stanoví přiměřenou lhůtu.

Agentura svou roli v celém procesu vnímala vždy tak, že byla a je jednotícím prvkem a zároveň mediá-

torem mezi provozovatelem a státní správou. Na žádost krajských úřadů se AIP vyjadřovala k žádostem před jejich podáním, ve sporných otázkách spolupracuje s experty různých odborností. Vyjádření k IP musí být kvalitním podkladem pro rozhodnutí povolovacího úřadu. AIP při své práci na vyjádřeních klade důraz na jednotný pohled a nestrannost. Kontroly integrovaného povolení, jichž se AIP účastní spolu s povolovacím úřadem, jsou kromě jiného i významným prvkem zpětné vazby pro všechny zúčastněné v procesu. Prakticky všichni pracovníci AIP jsou také aktivními členy dílčích technických pracovních skupin (TPS).

Proces integrovaného povolování zavedl nový prvek do environmentální legislativy. Složkový pohled nahradil komplexním pohledem, který hodnotí environmentální vazby posuzovaného zařízení v dané lokalitě. Lze tak zhodnotit provoz jako celek, zhodnotit zatížení krajiny posuzovaným zařízením a v důsledku toho zavést přísnější limity, než takové, které jsou definované složkovou legislativou. Nastavení přísnějších limitů, nastavení podmínek, které zahrnují nápravná opatření, se děje v jednotlivých krocích řízení, při uplatnění principu vyjednávání. Výsledkem celého procesu je povolení, které zhodnocuje všechny aspekty uvedené v § 13, resp. § 14 zákona.

Jako zaměstnanec CENIA, který se od počátku účastnil povolovacího procesu, shrnuji jednotlivé zkušenosti ve vztahu k provozovateli do několika základních bodů:

1. S průběhem povolovacího procesu nemá potíže provozovatel, který včas kontaktuje příslušný KÚ a konzultuje s ním, příp. na jeho doporučení s AIP, celou přípravu žádosti.
2. Většinou bez problémů probíhá povolovací proces tam, kde byla dobře zpracována EIA.
3. Provoz, který má zaveden systém ISO 9000, ISO 14000, či jiný systém, je lépe připravený na celý proces integrovaného povolování.
4. Pokud provozovatel nespolečně pracuje v průběhu celého procesu s příslušnými úřady a neřeší problematické body žádosti v průběhu řízení o vydání integrovaného povolení, většinou se celý povolovací proces prodlužuje.

5. Jestliže provozovatel nechtěl projednat s AIP návrh vyjádření, vždy to bylo kontraproduktivní a mělo to negativní důsledky.

Většinou provozovatelů se jeví povolovací proces jako zdlouhavý, ale často mnozí přiznávají, že je proces integrovaného povolování donutil systematicky uspořádat celou provozní dokumentaci, včetně všech složkových povolení. Novelou zákona se sice celý průběh povolovacího procesu může zkrátit, ale podcení-li provozovatel či zpracovatel žádosti přípravnou fází celého procesu, může být po účinnosti novely zákona celé povolovací řízení pro něj stejně nebo i více zdlouhavé a komplikované, viz. odst. 5 § 3 novely zákona.

Projednávání povolení, včetně změnových řízení, na jednom odboru KÚ má své výhody. Své výhody má i ústní jednání o žádosti, kde se většinou dohodnou konečné podmínky integrovaného povolení. Proces integrovaného povolování je procesem dynamickým, rychle se vyvíjejícím, jehož pravidla se všichni zúčastnění učili „za pochodu“, ale zároveň je to proces s přesně stanovenými mantinely.

Shrnutí nejdůležitějších odkazů:

<http://www.cenia.cz>

CENIA, česká informační agentura životního prostředí

<http://www.cenia.cz/ippc>

Seznam zařízení spadajících od IPPC

<http://www.env.cz>

Ministerstvo životního prostředí

<http://www.env/ippc>

Informace o probíhajících řízeních o vydání integrovaného povolení, kontakty na krajské úřady, OZO, legislativa

<http://www.ippc.cz>

Informace o BREF, diskusní fórum technických pracovních skupin

<http://www.sfzp.cz>

Programy na podporu BAT

<http://www.environment-agency.gov.uk>

Anglické příručky k BAT pro všechna odvětví

<http://eippcb.jrc.es>

EIPCB v Seville, centrum evropských TWG.

Ing. Milena Drašťáková

CENIA, česká informační agentura životního prostředí

ekologie a společnost eko

Nezávislý časopis zaměřený na problematiku životního prostředí

Prináší fundované informace ze širokého okruhu oborů souvisejících s ochranou životního prostředí a trvale udržitelným rozvojem společnosti. Vysoká odborná kvalita v zajímavé, čtivé formě. Nadstandardní úroveň si tento atraktivní, celobarevný časopis udržuje díky důrazu na odbornou a technickou stránku ekoproblematiky ve spolupráci s nejrenomovanějšími odborníky.

- ekotechnika
- alternativní zdroje energie
- ekologická politika
- globální problémy lidstva
- energeticky úsporné technologie
- ochrana přírody
- biotechnologie
- ekologická legislativa
- novinky
- zajímavosti

ČNTL

Vydavatel: ČNTL, spol. s r. o.
Ježkova 1, 130 00 Praha 3
tel.: 222 721 164-65
fax: 222 722 380
e-mail: eko@cntl.cz

Prodejní cena: 30,- Kč (vč. DPH)
Předplatné 280,- Kč
(vč. DPH, poštovního a balného)

Objednávky inzerce
a předplatného přijímá redakce
na uvedené adrese

Vychází šestkrát ročně

Ve Slovenské republice
Ize časopis objednat na adrese:
L.K. Permanent
P.O.Box 4
834 14 Bratislava 34
tel.: 00421 244453711
fax: 00421 244373311

EIA – IPPC – SEA – Ročník XI, číslo 3/2006, Vychází 4x ročně

- Otištěné příspěvky byly posouzeny redakční radou složenou ze zástupců MŽP a CENIA.
- Vydává Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s CENIA, českou informační agenturou životního prostředí
- Redakce CENIA, Kodaňská 10, 100 10 Praha 10, tel. 267 22 52 11
- Administrace a objednávky SEVT a. s., Pekařova 4, 181 06 Praha 8, tel.: 283 090 352, fax: 233 553 422, e-mail: sevt@sevt.cz • **ISSN – tištěná verze 1801-6901 • MK ČR E 7678**
- Sazba: Litostudio.cz, tisk PeMa Praha, Otištěné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanovisko MŽP
- Předplatné měsíčníku Věstník a Zpravodaj MŽP s čtvrtletníkem EIA • IPPC • SEA pro rok 2006 je 750,- Kč